

Academiejaar 2016 - 2017
Examensessie 1

Masterproef

Ongewenst Intrusief Gedrag en het Welzijn van Partners: Speelt
Coping een Bufferende Rol?

Masterproef II neergelegd tot het behalen van de academische graad van Master of Science
in de psychologie, afstudeerrichting klinische psychologie

Promotor: Dr. Olivia De Smet
Copromotor: Prof. Dr. Lesley Verhofstadt

Studentennummer: 01101256

Elke Breye

Dankwoord

Met het schrijven van deze masterproef vervolledig ik mijn opleiding tot Master in de Klinische Psychologie. Zonder de hulp van een aantal mensen was dit mij niet gelukt. Graag zou ik mijn dankwoord willen richten aan zij die mij hebben gesteund.

Allereerst wil ik Dr. Olivia De Smet bedanken voor de constructieve feedback die ze me telkens gaf. Ze was steeds bereid om mijn vragen te beantwoorden en om tijd vrij te maken om mij te begeleiden. Ook wil ik haar bedanken dat ze mij dit boeiende onderwerp heeft aangereikt. Door dit interessante onderwerp kon ik mij makkelijk motiveren om aan dit onderzoek te werken.

Daarnaast wil ik ook mijn ouders bedanken. Van hen kreeg ik de kans om te studeren wat ik het liefst wou. Naast de stress die ze mij soms bezorgden, hebben ze mij ook dat duwtje in de rug gegeven wanneer ik het nodig had. Ik dank hen om steeds in mij te geloven tijdens mijn opleiding.

Last but not least wil ik graag alle koppels bedanken die deel hebben genomen aan deze studie. Zonder hun deelname was het niet mogelijk geweest om dit onderzoek te vervolledigen. Bedankt om even stil te staan bij jullie relatie!

Abstract

In deze studie werd het voorkomen van ongewenst intrusief gedrag bij 120 Vlaamse koppels van volwassen leeftijd onderzocht. Meerbepaald onderzochten we de impact van het ervaren van intrusief gedrag van de partner op het individueel en relationeel welzijn en gingen we na of coping een modererende rol vervulde in deze associatie tussen intrusief gedrag en welzijn. Middels een online vragenlijst werden gegevens verzameld over intrusief gedrag van de partner, algemene levenskwaliteit, de mate van psychische klachten, relatietevredenheid, probleemgeoriënteerde coping en emotiegeoriënteerde coping. Huidig onderzoek toonde aan dat intrusief gedrag vaak voorkomt in een steekproef van Vlaamse koppels, maar eerder in lage frequenties. Personen die meer intrusief gedrag ervoeren van hun partner, gaven een lagere algemene levenskwaliteit aan en rapporteerden meer psychische klachten. We vonden ook een randsignificant effect op relatietevredenheid. Zowel probleem- als emotiegeoriënteerde coping vervulden een bufferende rol en ze bleken de negatieve impact van het ervaren van intrusief gedrag op het individueel welzijn af te zwakken. Verder onderzoek is aangewezen om de gevonden resultaten te repliceren en uit te breiden.

Inhoudsopgave

Definities van Intrusief Gedrag	2
Soorten Intrusief Gedrag	3
Het Voorkomen van Intrusief Gedrag	4
Impact van het Ervaren van Intrusief Gedrag	6
Coping en Intrusief Gedrag	8
Coping, Intrusief Gedrag en Welzijn	9
De Huidige Studie	11
Methode	12
Steekproef.....	12
Vragenlijsten	12
Procedure.....	16
Resultaten.....	17
Beschrijvende Statistiek	17
Verklarende Statistiek	26
Discussie.....	31
Onderzoeksbevindingen	31
Sterktes en Beperkingen van de Huidige Studie	33
Implicaties voor Toekomstig Onderzoek en de Praktijk	34
Conclusie	35
Referenties.....	37
Bijlagen	49

In de meeste intieme relaties zijn autonomie en verbondenheid of onderlinge afhankelijkheid belangrijke kwesties (Prager & Roberts, 2004). Om een harmonieuze relatie te bekomen, is het belangrijk om tussen beide een evenwicht te vinden (Baxter & Montgomery, 1996). Voor de meeste partners is het vinden van een dergelijk evenwicht tussen de behoefte aan verbondenheid met elkaar en elke partner zijn/haar behoefte aan privacy een uitdaging die van belang is voor hun relatietevredenheid (Bowlby, 1982; Mikulincer & Shaver, 2007; Ryan & Deci, 2000). Intrusief gedrag (e.g., het beïnvloeden van de partner zijn/haar houding en acties; aanhankelijk, controlerend en kritisch zijn naar de partner toe) is geassocieerd met een onevenwicht tussen autonomie en verbondenheid in de relatie en wordt omschreven als gedrag dat de privacy van de partner schendt (Petronio, 1994).

Privacy management theorieën suggereren dat mensen bepaalde regels internaliseren over een gewenste psychologische (e.g., controle over persoonlijke informatie), informatieve (e.g., persoonsgegevens) en sociale privacy (e.g., sociale media) (Burgoon, 1982). Deze regels geven interne modellen weer van iemands grenzen die min of meer doorlaatbaar zijn voor indringing. De openheid of geslotenheid van deze grenzen hangt af van verschillende factoren (e.g., het type relatie, de context, individuele verschillen tussen mensen,...). Wanneer er iemand toenadering zoekt in de richting van intimiteit, in het bijzonder wanneer privacy grenzen geschonden worden, zullen dergelijke pogingen in eerste instantie fysiologische opwinding veroorzaken, gevolgd door een cognitieve inschatting van de betekenis van dit gedrag (Petronio, 2002). Volgens 'the cognitive valence' theorie van Andersen (1998) zou extreme opwinding automatisch als een bedreiging gepercipieerd worden, wat tot compenserende reacties leidt (e.g., het nemen van afstand). De cognitieve inschatting van het al dan niet ongepast karakter van het gedrag hangt af van culturele, relationele, contextuele en individuele factoren en resulteert al dan niet in compenserend gedrag (Mikulincer & Shaver, 2007).

Relaties zijn soms in strijd met de partners hun autonomie, hun nastreven van eigen doelen en hun persoonlijke privacy. Dit is vaak het geval in partnerrelaties, maar aan dergelijke verliezen wordt vaak tegemoet gekomen doordat partners de kosten en baten van hun relatie mee in rekening brengen. Bij slachtoffers van intrusief gedrag is de inperking van autonomie en de blokkering van de uitoefening van hun persoonlijke doelen door de achtervolger een essentieel probleem (Spitzberg & Cupach, 2014). Gezien het feit dat het voor de meeste partners een uitdaging is om een evenwicht te vinden tussen de behoefte aan verbondenheid met elkaar en de partners hun behoefte aan privacy, leek het ons interessant en relevant om het voorkomen van intrusief gedrag in partnerrelaties na te gaan. We wensten ook te onderzoeken in welke mate het ervaren van intrusief gedrag van de partner een invloed heeft op het individueel en relationeel welzijn van de partner die dergelijk gedrag ondergaat.

Welke rol coping in deze associatie speelt gingen we eveneens na met deze studie. Vooral hier verder op in te gaan, bespreken we hieronder eerst nog diepgaander wat intrusief gedrag is en halen we de gelijkenissen en verschillen aan tussen intrusief gedrag en een begrip dat er nauw mee verwant is, namelijk stalking.

Definities van Intrusief Gedrag

“Ongewenst intrusief gedrag is het herhaaldelijk en ongewenst achternazitten en schenden van iemands gevoel van fysieke of symbolische privacy door een ander persoon, een vreemde of een verwante, die naar een intieme relatie verlangt en/of deze veronderstelt” (Cupach & Spitzberg, 1998, pp. 234-235). Ongewenst intrusief gedrag is dus het herhaaldelijk, hardnekkig en ongewenst streven naar een zekere mate van intimiteit met iemand die niet dezelfde intenties heeft. Andere auteurs omschrijven intrusief gedrag als het algemeen overdreven afhankelijk en controlerend zijn (Savage, 2000).

Wanneer men ongewenst blijft streven naar een relatie of meer intimiteit wordt het gedrag obsessief. Van zodra dergelijk obsessief gedrag bij het slachtoffer een gevoel van angst of bedreiging uitlokt, kan men spreken van stalking (Spitzberg & Cupach, 2014). Pas sinds de jaren '90 begon men stalking te zien als een misdaad. Nadat de eerste anti-stalkingswet werd opgesteld in de jaren '90 te Californië vond er sinds het laatste decennium van vorige eeuw een opmars van onderzoek naar stalking plaats. Er is momenteel geen consensus onder beleidsmakers en onderzoekers inzake wat er juist bedoeld wordt met het concept en er circuleren verschillende juridische -en gedragswetenschappelijke definities van stalking in de literatuur (Westrup & Femouw, 1998). Doch kan er gesteld worden dat stalking over het algemeen verwijst naar het ervaren van herhaalde ongewenste intimiteiten die een (redelijk) persoon als stresserend ervaart. Stalking heeft dan ook drie centrale kenmerken, namelijk het (a) herhaaldelijk pogen om tot communicatie en contact te komen (b) op een manier die ongewenst is voor het slachtoffer en (c) een gevoel van angst of bedreiging veroorzaakt bij de andere persoon (Mullen, Pathé, & Purcell, 2009).

In de praktijk is het vaak onduidelijk wanneer intrusief gedrag stalking wordt, omdat de subjectieve perceptie van stalking soms niet strookt met objectieve stalkingscriteria. Men kan bijvoorbeeld gedragingen ervaren die objectief gezien als stalking kunnen worden benoemd, terwijl men zich niet gestalkt voelt. Of omgekeerd, men voelt zich gestalkt, maar er wordt niet voldaan aan de objectieve criteria van stalkingsdefinities (Campbell & Moore, 2001). Ook het brede scala aan mogelijke gedragingen die stalkers kunnen vertonen, bemoeilijkt het trekken van een duidelijke grens tussen wat intrusief gedrag is en wat stalking is (Modena Group on Stalking, 2005).

Hoewel het onderscheid tussen beide gedragsvormen moeilijk te maken is en ze deels met elkaar overlappen, zijn onderzoekers het erover eens dat beide concepten op twee punten

duidelijk van elkaar verschillen. Ten eerste is ongewenst intrusief gedrag vervelend en frustrerend, maar niet noodzakelijkerwijs bedreigend of beangstigend voor het slachtoffer. Dit, in tegenstelling tot stalking dat volgens de meeste stalkingsdefinities bedreigend en angst-inducerend moet zijn voor het slachtoffer. Ten tweede wordt stalking niet uitsluitend gesteld omwille van relationele redenen zoals het willen van een relatie of meer intimiteit, wat wel een kernkenmerk is in de definitie van ongewenst intrusief gedrag. Stalking wordt vaak ook gesteld vanuit niet-relationele redenen, zoals het willen nemen van wraak. Niettemin zijn intimiteitsgerelateerde motieven wel de meest voorkomende motieven voor stalking.

Naast deze verschillen, hebben beide constructen ook twee essentiële kenmerken met elkaar gemeen. Ten eerste zijn zowel ongewenst intrusief gedrag als stalking voorbeelden van een disjunctieve relatie, waarin beide personen een andere kijk hebben op hun relatie. Ten tweede bestaan beide concepten uit interactiepatronen die over een langere tijd voortduren (Thompson & Dennison, 2008). Stalking en ongewenst intrusief gedrag zijn meestal het gevolg van een eerdere relatie en escaleren vaak bij een breuk (Spitzberg & Cupach, 2007c). Vaak is het ongewenst achtervolgen een uit de hand gelopen proces of transformatie vanuit een bestaande relatie (Harvey, Flanary, & Morgan, 1968).

Recentelijk zijn onderzoekers het fenomeen intrusief gedrag gaan bestuderen in partnerrelaties, waarbij intrusief gedrag een ruimere en minder extreme gedragsvorm dan stalking representeert. Intrusief gedrag bestaat – zoals reeds aangegeven – uit een brede range van nabijheidszoekende gedragingen waarmee men de persoonlijke grenzen van de partner binnendringt zonder oog te hebben voor zijn/haar behoeften en men de privacy van de partner schendt. Hierdoor ontstaat er een onevenwicht tussen autonomie en verbondenheid in de relatie (Lavy, Mikulincer & Shaver, 2010; Lavy, Mikulincer, Shaver, & Gillath, 2009; Petronio, 1994; Vinkers, Finkenauer & Hawk, 2010).

Soorten Intrusief Gedrag

Intrusief gedrag tussen partners manifesteert zich op verschillende manieren, zoals pogen om toezicht te houden en een invloed uit te oefenen op de attitudes en het gedrag van de partner, binnendringen in de grenzen van de partner, buitengewone relationele eisen stellen en extreem aanhankelijk, controlerend en kritisch gedrag (Lavy et al., 2009; Savage, 2000). Intrusief gedrag kan dan ook opgedeeld worden in verschillende categorieën. Zo maakte Petronio (1994) een opdeling in overt en covert intrusief gedrag. Covert intrusief gedrag is gedrag dat optreedt zonder toestemming en buiten het medeweten van de partner, zoals stiekem de e-mails van de partner lezen. Overt intrusief gedrag bestaat daarentegen uit openlijk opdringerig gedrag – waar de andere partner zich weldegelijk bewust van is – waarbij de actor zich buitensporig mengt in de privé-zaken van de partner, zoals zich

bemoeien met de partner. Intrusief gedrag kan ook gecategoriseerd worden in termen van intrusieve daden en attitudes. Intrusieve daden verwijzen naar concrete en specifieke gedragingen, zoals de sms-berichten van de partner lezen zonder zijn of haar toestemming. Intrusieve attitudes verwijzen naar meer abstracte oordelen van een bepaald gedrag als zijnde intrusief, waardoor men eigen of andermans gedrag al dan niet als intrusief gaat beschouwen. Bijvoorbeeld, men is er zich van bewust dat ze in privé-zaken van hun partner snuisteren en daarmee ongepast intrusief gedrag aan het stellen zijn (Vinkers et al., 2010).

Cupach en Spitzberg (2004) onderscheiden verder – op basis van een uitgebreide meta-analyse van allerlei soorten gedragingen vermeld in de literatuur – acht verschillende clusters van ongewenst intrusief gedrag, waaronder (a) overdreven flirtgedrag (e.g., grote en ongevroegde gunsten doen voor het slachtoffer), (b) ongewenste communicatie via technologie of andere communicatiemiddelen (e.g., ongewenst contact zoeken via e-mail, brieven of geschenken), (c) face-to-face contact (e.g., ongewenst opdagen op plaatsen waar het slachtoffer zich bevindt), (d) toezichhoudend gedrag (e.g., het slachtoffer achtervolgen om meer informatie over hem/haar te verkrijgen), (e) persoonlijk en wettelijk grensoverschrijdend gedrag (e.g., bezittingen van het slachtoffer stelen), (f) kwellend en intimiderend gedrag (e.g., het opsturen van foto's van het slachtoffer genomen zonder zijn/haar medeweten), (g) bedreigend gedrag (e.g., dreigen om familie of vrienden van het slachtoffer te kwetsen) en (h) gewelddadig gedrag (e.g., het slachtoffer fysiek pijnigen of verkrachten).

Het Voorkomen van Intrusief Gedrag

In tegenstelling tot onderzoek naar intrusief gedrag, is er al veel prevalentieonderzoek gebeurd naar stalking. Dit onderzoek wordt echter door verschillende redenen bemoeilijkt. Ten eerste variëren de prevalentiecijfers van stalking sterk naargelang welke definitie onderzoekers hanteren (Seventh & Pathe, 2002). Ten tweede verschillen de prevalentiecijfers naargelang welke soort populatie wordt onderzocht. Uit een meta-analyse van Spitzberg en Cupach (2001a) bestaande uit 527 originele datasets bleek dat de prevalentiecijfers verschilden naargelang welke soort populatie (e.g., klinisch of forensisch, algemene bevolking, studenten) men onderzocht. De soort prevalentie (e.g., jaarprevalentie, levensloopprevalentie, puntprevalentie) die wordt bestudeerd, draagt ook bij aan de diversiteit in prevalentiecijfers van stalking. Ook doordat er inconsistente meetinstrumenten gebruikt worden om stalking na te gaan is het moeilijk om betrouwbare en consistente prevalentiecijfers te verzamelen (Dreke & O' Brien, 2010). Uit een recente meta-analyse van Spitzberg en Cupach (2014) werd gevonden dat de levensloopprevalentie van stalking varieerde tussen 5 en 28% voor de algemene populatie. Voor de mannen varieerden deze schattingen tussen 2 en 29% en voor de vrouwen tussen 7 tot 36%. Uit deze meta-analyse

blijkt dat vrouwen een groter risico lopen om slachtoffer van stalking te worden dan mannen. In het algemeen komt 75 tot 79% van alle gevallen van stalking voort uit voorafgaande relaties van mensen die elkaar kennen. Slechts één vijfde van alle gevallen van stalking doet zich voor tussen vreemden. Een andere vermeldenswaardige en veelbesproken prevalentiestudie naar stalking is de nationale studie van Tjaden en Thoennes (1998) in de V.S. waarbij men 16.000 personen bevroeg aan de hand van een strenge juridische stalkingsdefinitie. In deze definitie werd een hoge mate van angst vereist om te besluiten tot de aanwezigheid van stalking. Men vond dat 8% van de vrouwen en 2% van de mannen gedurende hun leven slachtoffer werd van stalking. Indien er geen hoge mate van angst vereist werd, vond men voor zowel vrouwen (12%) als mannen (6%) hogere levensloopprevalentiecijfers. Net als in de meta-analyse van Spitzberg en Cupach (2014) bleken ook in dit onderzoek mannen (87%) vaker daders te zijn van stalking dan vrouwen (13%) en vrouwen (78%) vaker slachtoffer te zijn van stalking dan mannen (22%). In een meer recente vervolgstudie vond men dat de meeste vrouwen (59%) en mannen (30%) gestalkt werden door een ex-partner (Tjaden & Thoennes, 2000).

Er bestaat minder prevalentieonderzoek naar ruimere vormen van intrusief gedrag in partnerrelaties. Er wordt nochtans van uit gegaan dat veel mensen in een hechte relatie in meer of mindere mate opdringerig gedrag naar hun partner toe stellen (zoals het lezen van de berichten van de partner zonder toestemming of het doorzoeken van de zakken van de partner; Petronio, 1994; Vinkers et al., 2011). Intrusief gedrag blijkt inderdaad vrij veel voor te komen in partnerrelaties. Volgens recent onderzoek, rapporteert 66% van de jongvolwassenen op een bepaalde manier binnen te dringen in de privacy van hun partner en bovendien rapporteert 81% van hen, iemand te kennen die zich ook zo gedraagt (Derby, Knox, & Easterling, 2012). Uit een cross-sectionele studie van Lavy et al. (2009) bleek dat meer dan 95% van de partners ten minste één intrusief gedrag in hun relatie ervoer. Wat betreft het stellen van dit gedrag, had 55% van de participanten in de studie van Lavy et al. (2009) tijdens hun huidige relatie het gedrag van zijn/haar partner proberen te controleren, beslissingen van zijn/haar partner proberen te beïnvloeden en een inbreuk op de privacy van de partner proberen te plegen. Dergelijk gedrag wordt vaak gemeld door koppels die op zoek zijn naar begeleiding (Betchen, 2005). Intrusief gedrag wordt vaak samen bestudeerd met stalking (Spitzberg & Cupach, 2003) en wordt in onderzoek ook vaak gelinkt aan gerelateerde fenomenen zoals obsessionele liefde (Sinclair, Ladny, & Lyndon, 2011), pathologische jaloezie (Elphinston & Noller, 2011) en huiselijk geweld (Bartholomew & Allison, 2006). Echter wijzen recente studies op het feit dat intrusief gedrag ook vaak voorkomt in niet-klinische partnerrelaties (e.g., Lavy et al., 2009).

Vandaag de dag wordt intrusief gedrag nog meer in de hand gewerkt doordat mensen veel gebruik maken van technologie. Men maakt vaak gebruik van een smartphone en

consulteert geregeld het internet, vooral sociale netwerksites (Lenhart, Purcell, Smith, & Zickuhr, 2010). Terwijl deze innovaties vele voordelen met zich hebben meegebracht, hebben ze ook een verhoogde kans op (ongewenst) intrusief gedrag veroorzaakt (Cupach, Spitzberg, & Carson, 2000; Finn & Banach, 2000; Kandell, 1998; Spitzberg & Hoobler, 2002). Lee (1998) vond in een steekproef van studenten dat deze technologie voor hen meer toegankelijk wordt, waardoor ze meer vatbaar zijn om intrusief gedrag – en in extreme gevallen controlerend gedrag – te stellen en te ervaren. Technologie wordt ook vaak gebruikt om de partner lastig te vallen. Voornamelijk vrouwelijke studenten en jongvolwassenen zijn hier het slachtoffer van (Alexy, Burgess, Baker, & Smoyak, 2005; Bocij & McFarlane, 2002; Gregorie, 2001; Southworth, Finn, Dawson, Fraser, & Tucker, 2007; US Department of Justice, 1999, 2001). Spitzberg en Hoobler (2002) vonden dan ook dat minstens 30% van de studenten een soort van cyber-gebaseerd ongewenst intrusief gedrag ervaart door een huidige of vroegere intieme partner.

Impact van het Ervaren van Intrusief Gedrag

Uit onderzoek blijkt dat het ervaren van ongewenst intrusief gedrag en stalking relatief consistente negatieve emotionele en psychologische gevolgen heeft (Cupach & Spitzberg, 2000). Bijvoorbeeld bleek in een studie van Nederlandse slachtoffers van stalking 59% psycho-medische symptomen te vertonen die te vergelijken waren met die van slachtoffers die een ander soort trauma hebben meegemaakt (Kamphuis & Emmelkamp, 2001). Een andere nationale studie van Tjaden en Thoennes (1998) vond dat stalkingsslachtoffers een verhoogd risico hadden op een zwakke gezondheid en meer kans hadden op het ontwikkelen van een chronische ziekte. Toch is het belangrijk om data die correlatieel van aard zijn met een zekere voorzichtigheid te interpreteren. Dit, omdat het mogelijk is dat een deel van de klachten van slachtoffers symptomen zijn van reeds bestaande kwetsbaarheden die correleren, maar niet causaal verbonden zijn met de stalking van het slachtoffer.

Spitzberg en Cupach (2004) beschrijven aan de hand van hun uitgebreide meta-analyse de verschillende mogelijke gevolgen die stalking en intrusief gedrag met zich mee kunnen brengen. Ze delen deze op in negen verschillende categorieën: (a) algemene gevolgen, (b) emotionele gevolgen, (c) sociale gevolgen, (d) gedragsmatige gevolgen, (e) fysieke gezondheidsgevolgen, (f) cognitieve gevolgen, (g) materiële en financiële gevolgen, (h) spirituele gevolgen en (i) veerkracht. Ten eerste, omvatten algemene gevolgen problemen zoals algemene stress, algemene psychische stoornissen en een vermindering in de kwaliteit van leven en het welzijn (Clancy, Graybeal, Tompson, Badgett, Feldman, Calhoun, ..., & Beckham, 2006). Ten tweede kunnen er ook emotionele gevolgen optreden. Slachtoffers van stalking en intrusief gedrag vertonen vaak meer negatieve gevoelens zoals frustratie,

hopeloosheid en ontredde, kwaadheid, eenzaamheid, ... (Amar, 2006; Brewster, 1998; Kamphuis, Emmelkamp, & Bartak, 2003; Logan, Cole, Shannon, & Walker, 2006; Pathé & Mullen, 1997). Ten derde, verwijzen sociale gevolgen naar het verminderd vermogen van slachtoffers om persoonlijke relaties met anderen aan te gaan of te onderhouden. Slachtoffers vermijden vaak mensen en plaatsen of bepaalde sociale activiteiten, geraken soms in een sociaal isolement, voelen zich sociaal vaak ongemakkelijk, rapporteren een verslechtering of verlies van waardevolle relaties, of klagen over eenzaamheid. Ten vierde, verwijzen gedragsmatige gevolgen naar alle mogelijke veranderingen in het dagelijks activiteitenpatroon van slachtoffers (e.g., sociale activiteiten overslaan, niet naar het werk gaan, telefoonnummer veranderen). Stalking heeft, ten vijfde, ook negatieve effecten op de fysieke gezondheid van slachtoffers. Deze omvatten bijvoorbeeld slaapstoornissen, lichamelijke letsels, ziekte, verlies van vitaliteit, eet- of spijsverteringsproblemen, hoofdpijn en een algeheel slechte lichamelijke gezondheid (Amar, 2006). Ook drugmisbruik of andere verslavingsproblemen die gelinkt zijn aan slachtofferschap van stalking worden onder deze categorie geplaatst en gezien als een disfunctionele coping-respons om met de last van het slachtofferschap om te gaan (Bell, Cattaneo, Goodman, & Dutton, 2008). Ten zesde, worden er ook cognitieve gevolgen van stalking en intrusief gedrag teruggevonden. Onderzoek van Amar (2006) spreekt in dit verband over onder andere de aanwezigheid van agressieve gedachten, vijandigheid, verwarring, verlies van zelfvertrouwen, verhoogde achterdocht of wantrouwen en een verminderd zelfrespect bij slachtoffers. Ten zevende, heeft stalking ook een effect op het materiële en financiële welzijn van het slachtoffer. Slachtoffers investeren vaak veel geld en andere middelen in een poging om het probleem te bestrijden (e.g., alarminstallaties), of hebben andere financiële kosten (e.g., ziekteverzorging) of verliezen hun job ten gevolge van hun ervaringen met stalking (Abrams & Robinson, 2011). Spirituele gevolgen van stalking en intrusief gedrag, ten achtste, verwijzen naar het verlies van geloof van slachtoffers in God. Ten slotte is er nog de categorie veerkracht, omdat veel slachtoffers ook positieve effecten van hun slachtofferschap rapporteren zoals een verhoging van hun zelfvertrouwen en/of zelfwaarde in de studie van Logan et al. (2006).

Zoals we kunnen verwachten, is er een serieuze relationele kost verbonden aan het stellen van opdringerig gedrag. Er bestaat enige evidentie voor een negatief effect van intrusief gedrag op de relatiekwaliteit tussen partners, zoals blijkt uit toegenomen conflict (Hawk et al., 2009), verminderd wederzijds vertrouwen (Petronio, 1994) en een hoge mate van ervaren stress en spanning tijdens interacties (Cutting, Aakre, & Docherty, 2006). Intrusief gedrag heeft dus een negatieve invloed op de relatiedynamieken en tevredenheid van partners omtrent de relatie (Fanjoux-Cohen, Mouly-Bandini, Werner, & Green, 1998; Hawk, Keijsers, Hale, & Meeus, 2009).

Coping en Intrusief Gedrag

Historisch gezien is coping een reactie op stress (Miller, 1980; Ursin, 1980). Coping wordt uitgelokt door een stressvolle situatie die angst of woede opwekt. Hierdoor gaat men in de aanval of treedt er ontsnappings- of vermijdingsgedrag op (Spitzberg & Cupach, 2007). Coping bestaat vooral uit specifieke gedachten en gedragingen die een persoon gebruikt om te reageren op de specifieke eisen van situaties die als stressvol beoordeeld worden (Folkman, Lazarus, Gruen, & DeLongis, 1986).

Volgens Folkman en Lazarus bestaan er grofweg twee vormen van coping. Enerzijds, bestaat er probleemgeoriënteerde coping waarbij men het probleem dat stress veroorzaakt tracht op te lossen (Lazarus & Folkman, 1984). Anderzijds, bestaat er emotiegeoriënteerde coping waarbij men probeert het probleem dat stress veroorzaakt te ontkennen of er afstand van te nemen (Lazarus & Folkman, 2004). Sommige auteurs onderscheiden naast probleemgeoriënteerde- en emotiegeoriënteerde coping nog een derde categorie die men betekenisgeoriënteerde coping noemt. Bij deze vorm van coping tracht het slachtoffer de betekenis van de situatie te veranderen (Folkman & Wiskowitz, 2004). In deze studie zullen we gebruik maken van de tweeledige onderverdeling van coping. Om de categorieën probleemgeoriënteerde en emotiegeoriënteerde coping te meten, maakten we gebruik van de Brief Cope die peilt naar de mate waarin men gewoonlijk bepaalde copingstrategieën gebruikt bij het omgaan met stressvolle gebeurtenissen. Deze vragenlijst bestaat uit 14 subschalen (zelfafleiding, actieve coping, ontkenning, middelengebruik, emotionele steun, instrumentele steun, gedragsmatig terugtrekken, ventileren, positieve herwaardering, plannen, humor, acceptatie, religie en zelfverwijt die kunnen ondergebracht worden in emotiegeoriënteerde en probleemgeoriënteerde coping (Carver, 1997). De keuze voor een bepaalde strategie wordt sterk beïnvloed door de betekenis die men geeft aan het gebeuren. Binnen onderzoek vond men dat probleemgerichte coping sneller gebruikt wordt als de uitkomst als veranderbaar wordt beoordeeld, terwijl emotiegerichte coping meer kans heeft om te worden gebruikt als de uitkomst als onveranderbaar wordt gezien (Folkman & Lazarus, 1988).

Coping is een breed begrip dat men op verschillende manieren kan operationaliseren (Garcia, 2010). In de specifieke context van intrusief gedrag wordt coping gezien als de strategieën en tactieken die het slachtoffer hanteert om op dergelijk gedrag te reageren of de pogingen van het slachtoffer om de situatie meer draaglijker te maken. De meest duidelijke vormen zijn de strategieën die gericht zijn op het stoppen van intrusief gedrag, maar coping omvat ook nog cognitieve en emotionele inspanningen om de ervaring te herdefiniëren op een manier die het minder belastend maakt (Spitzberg & Cupach, 2007).

Een volgende typologie over copingtactieken die onderzoekers onderscheiden in de specifieke context van stalking en ongewenst intrusief gedrag bevat de soorten *moving with*, *moving against*, *moving away*, *moving inward* en *moving outward* (Spitzberg & Cupach,

2001). *Moving with* geeft weer dat men op een coöperatieve manier met de pleger probeert om te gaan. Het zijn pogingen of acties van het slachtoffer die zorgen dat er een interactie tot stand komt met de pleger. Veel van deze pogingen bestaan uit negatieve interacties (e.g., de pleger bedreigen) en veronderstellen een zekere mate van rationaliteit in de achtervolger. Vaak proberen slachtoffers te verzoenen of probeert men deze relatie te aanvaarden (e.g., praten met de pleger; Geistman, Smith, Lambert, & Cluse-Tolar, 2013). Daarentegen is *moving against* een manier die besteed is om de pleger proberen tegen te werken. Hierbij probeert men vaak materiële schade aan de achtervolger toe te brengen. Men kan gebruik maken van direct of indirect fysiek geweld of vervolging via gerechtelijke instanties (Spitzberg, 2010a). *Moving away* is het proberen los te komen van de pleger. Ontsnapping en compensatie is de meest natuurlijke reactie op ongewenste benaderingen. *Moving inward* impliceert pogingen van het slachtoffer om met de situatie om te gaan door te focussen op zichzelf en de eigen verantwoordelijkheid door middel van therapie, ontkenning of afleiding. Meestal is deze tactiek niet gefocust op het oplossen van de ongewenste achtervolging en heeft deze techniek dus minder potentieel om het gedrag te beëindigen dan de andere strategieën. *Moving outward* bestaat uit het zoeken van steun of hulp van anderen om met het intrusieve gedrag om te gaan. Sociale steun is niet eenduidig functioneel of positief. Wanneer steun op een incompetent manier gegeven wordt of wanneer er overdreven naar gevraagd wordt, kan het een extra bron van stress zijn (LaGaipa, 1990).

Coping, Intrusief Gedrag en Welzijn

Bestaand onderzoek naar de effectiviteit van coping maakt gebruik van verschillende respondenten (e.g., onderzoek naar helpende factoren bij plegers, slachtoffers of professionals) en verschillende uitkomstvariabelen (e.g., onderzoek naar het al dan niet stoppen van het intrusief gedrag of naar het welzijn van slachtoffers). Uit voorgaand onderzoek blijkt dat slachtoffers en achtervolgers vaak een verschillende kijk hebben op waarom de ongewenste achtervolging stopte. Dutton en Winstead (2011) vroegen aan verschillende slachtoffers om aan te geven wat ervoor zorgde dat de achtervolging beëindigd werd. Slachtoffers vermeldde dat het vermijden van de pleger, de pleger op agressieve of vijandige wijze confronteren, communiceren met de achtervolger en verhuizen hierbij holpen. Verder gaven ze ook aan dat emotionele oproepen en verbale confrontaties met de pleger het meest effectief bleken te zijn, gevolgd door het zoeken naar ondersteuning bij anderen, de situatie te vermijden of te minimaliseren en de agressie te beperken. Opgeven bleek voor hen het minst effectief. De daders daarentegen schreven het eindigen van hun gedrag vaak toe aan het besef dat de persoon niet 'de ware' was. Dit onderzoek wijst erop dat probleemgeoriënteerde coping, eerder dan emotiegeoriënteerde coping helpend is om het intrusief gedrag te stoppen.

Ondanks tegenstrijdigheden over studies heen, zijn er steeds meer aanwijzingen dat emotiegeoriënteerde strategieën eerder contraproductief zijn. Purcell, Pathé, Baksheev, MacKinnon, en Mullen (2012) vonden dat vooral pessimistische of ontkennende vormen van emotiegeoriënteerde strategieën (e.g., zich voorbereiden op het ergste) geassocieerd waren met een groter trauma onder slachtoffers van stalking, vergeleken met meer optimistische tactieken (e.g., bidden voor begeleiding). Kraaij en Garnefski (2007) stelden gelijkaardig vast dat verschillende vormen van emotiegeoriënteerde coping zoals zelfbeschuldiging het risico bleek te verhogen op depressie, angst en posttraumatische stressstoornis terwijl het gebruik van positieve herkadering en positieve heroriëntatie geen verband hielden met deze symptomen. Ook Björklund, Häkkänen-Nyholm, Sheridan, en Roberts (2010b) vonden dat ontkenning en rumineren, als specifieke vormen van emotiegeoriënteerde coping, geassocieerd zijn met slechtere gezondheidsuitkomsten voor de slachtoffers van stalkers. Vooral de negatieve vormen van emotiegeoriënteerde coping hebben een negatieve impact op het individueel welzijn. Sociale steun als emotiegeoriënteerde strategie daarentegen, vangt de impact van stress op op de psychische en sociale gevolgen van stalking op het individu. Dus, voor zover coping effectief is, kan dit de impact van stalking en intrusief gedrag en de bijhorende symptomen van stress verzwakken of net versterken (Nguyen, Spitzberg, & Lee, 2012).

Stress en coping strategieën werden dus hoofdzakelijk op individueel niveau bestudeerd (Folkman & Moskowitz, 2004; Lazarus & Folkman, 1984). In de literatuur gaat de aandacht vooral naar welke copingstrategieën een individu hanteert en welke gevolgen dit op zijn of haar individueel welzijn heeft (Aldwin & Revenson, 1987; Coyne & Smith, 1991). Sinds kort zijn onderzoekers het erover eens dat er meer aandacht moet gaan naar de interpersoonlijke processen tussen individuen. Het blijkt dat stress die ervaren wordt in hechte relaties niet enkel een invloed heeft op het individu, maar ook op de partner. Er is dus een invloed van coping op de interpersoonlijke processen, zoals een negatieve invloed op de relatieontwikkeling van partners, een invloed op de kwaliteit van communicatie en een verminderde tevredenheid met de relatie en het seksueel functioneren (Randall & Bodenmann, 2009).

Voorlopig is er dus weinig onderzoek beschikbaar dat de invloed van intrusief gedrag op het relationele welzijn bespreekt, wat het belang van dergelijk onderzoek bevestigt. In deze studie was het de bedoeling om slachtoffers te bevragen over welke copingstrategieën men gebruikelijk hanteert voor het omgaan met stresssituaties zoals het ervaren van ongewenst intrusief gedrag van de partner. We beoogden vooral de bufferende rol van deze copingstrategieën te bekijken ten aanzien van twee uitkomstvariabelen, zijnde het gerapporteerde individueel en relationeel welzijn van partners die intrusief gedrag ervaren in hun liefdesrelatie.

De Huidige Studie

Er is over het algemeen weinig geweten over de mate waarin en de manier waarop intrusief gedrag zich voordoet in typische romantische relaties (Green & Werner, 1996; Werner, Green, Greenberg, Browne, & McKenna, 2001). Omwille van het tekort aan dergelijke studies leek het ons noodzakelijk om het onderzoek naar ongewenst intrusief gedrag in partnerrelaties uit te breiden. In het huidige onderzoek stonden de volgende drie concrete doelstellingen centraal:

Ten eerste wensten we het voorkomen van intrusief gedrag bij een steekproef van Vlaamse koppels in kaart te brengen (Onderzoeksvraag 1). Met deze studie trachtten we om het schaarse aantal studies naar het voorkomen van intrusief gedrag in nog intacte partnerrelaties aan te vullen. Tot op heden richtte het meeste onderzoek zich naar stalking en intrusief gedrag bij ex-partners, die de duidelijkste risicogroep vormen voor het optreden van intrusief gedrag. Niettemin, is er ook evidentie dat dit gedrag in vele gevallen reeds voor de relatiebreuk aanwezig is.

Ten tweede toetsten we af of en hoe het ervaren van intrusief gedrag impact heeft op het individuele welzijn en het relationele welzijn van de partners die dergelijk gedrag ervaren in hun liefdesrelatie (Onderzoeksvraag 2). Als operationalisatie van het individuele welzijn hanteerden we – gebaseerd op de voorgaande literatuur – een algemene levenskwaliteitsmaat en een specifieke maat voor de ervaring van psychische klachten. Relationeel welzijn operationaliseerden we als relatietevredenheid. Tot op heden zijn er weinig studies die de gevolgen van het ervaren van intrusief gedrag door de partner onderzocht hebben. Studies die peilden naar het welzijn van slachtoffers, waren vooral studies naar ernstigere vormen van stalking. We verwachtten in lijn met de voorgaande literatuur dat naarmate mensen meer intrusief gedrag van hun partner ervaren ze een lager individueel welzijn (namelijk een lagere algemene levenskwaliteit en meer psychische klachten) en een lager relationeel welzijn (namelijk minder relatietevredenheid) rapporteren (Hypothese 2).

Daarnaast wensten we te onderzoeken of coping een modererende, bufferende rol heeft in de associatie tussen de mate waarin mensen intrusief gedrag ervaren van de partner en hun gerapporteerde mate van individueel en relationeel welzijn (i.e., algemene levenskwaliteit, psychische klachten en relatietevredenheid; Onderzoeksvraag 3). We gingen dus na of bepaalde copingstijlen de negatieve impact van intrusief gedrag op het welzijn van mensen bufferen of net versterken. Dit werd tot op heden nog niet expliciet onderzocht. De effectiviteit van copingstrategieën werd in voorgaand onderzoek voornamelijk onderzocht ten aanzien van het verminderen van stalking en het individuele welzijn, maar niet het relationele welzijn van partners. Op het niveau van de algemene copingstijlen werd er verwacht dat,

conform eerder onderzoek, probleemgeoriënteerde coping de negatieve impact van intrusief gedrag op welzijn zou bufferen (Hypothese 3a), en dat emotiegeoriënteerde coping de negatieve impact van intrusief gedrag op welzijn niet zou bufferen, maar daarentegen zou versterken (Hypothese 3b).

Methode

Steekproef

Voor deze vragenlijstenstudie werd een algemene steekproef van 120 Vlaamse koppels gerekruteerd. De inclusiecriteria van het onderzoek waren dat beide partners ouder waren dan 18 jaar en gedurende minstens één jaar een vaste heteroseksuele relatie met elkaar hadden. De Ethische commissie van de Faculteit Psychologie en Pedagogische wetenschappen verleende toestemming om het onderzoek uit te voeren. De deelnemers werkten vrijwillig mee aan het onderzoek en gaven voorafgaand aan het onderzoek hun geïnformeerde toestemmingsverklaring voor deelname aan het onderzoek.

De gemiddelde leeftijd van de 120 vrouwen in onze steekproef bedroeg 32.13 jaar ($SD = 14.24$; range: 18-81) en van de 120 mannen 33.37 jaar ($SD = 14.62$; range: 20-83). De meerderheid (98.3%) van de deelnemers had de Belgische nationaliteit en behaalde een diploma hoger onderwijs (68.8%). Het gemiddelde netto-inkomen per maand bedroeg 1466.60 euro per maand ($SD = 1052.87$; range: 0-6500). Wat betreft de huidige beroepssituatie studeerde 22.5% en werkte 65.4% van de deelnemers op het moment van de afname. De gemiddelde duur van de relatie bedroeg 10 jaar ($SD = 13.02$; range: 1-59). De meerderheid (66.7%) had geen kinderen in de relatie met de partner en 11.7% van de koppels had ooit al een breuk met de huidige partner meegemaakt. Wat betreft de aard van de partnerrelatie rapporteerde 32.5% van de koppels samen te wonen met elkaar, 40% apart te wonen en 27.5% van de koppels getrouwd te zijn met elkaar. De meeste koppels (98.8%) waren niet in behandeling voor moeilijkheden in de relatie op het moment van de bevraging.

Vragenlijsten

Huidig onderzoek maakte deel uit van een grotere studie naar intrusief gedrag in partnerrelaties. In het kader van deze masterproef werd er gebruik gemaakt van meerdere vragenlijsten. De instrumenten die hieronder beschreven zijn, zijn rechtstreeks relevant voor de huidige studie.

Algemene gegevens. Allereerst werd er gepeild naar algemene kenmerken van de deelnemers zoals hun geslacht, leeftijd, nationaliteit, opleidingsniveau, beroepssituatie en maandelijks netto-inkomen. Er werden ook enkele beschrijvende vragen gesteld over de

relatie met hun partner, waaronder de duur van de relatie, de aard van de relatie, of er kinderen waren in de relatie met de partner, of de relatie ooit al verbroken werd en of men op het moment van de bevraging in begeleiding of behandeling was voor moeilijkheden in de relatie.

Intrusive Behavior Scale. Onze set vragenlijsten bestond onder meer uit de ‘Intrusive Behavior scale’ (IBS; Vinkers et al., 2011) die een maat is voor de hoeveelheid intrusief gedrag er aanwezig is in de partnerrelatie. In deze Nederlandse vragenlijst werden er 11 items telkens in twee richtingen bevraagd, zijnde de vraag naar de mate waarin men zelf dit gedrag stelde ten aanzien van zijn of haar partner (plegerversie) en, omgekeerd, naar de mate waarin men zelf dit gedrag ervoer van zijn/haar partner (slachtofferversie). Voor het huidige onderzoek werd er gewerkt met de som van de 11 items geformuleerd vanuit het slachtofferperspectief. Hierbij kregen de proefpersonen stellingen waarbij ze op een 5-puntenschaal gaande van 1 (nooit) tot 5 (heel vaak) moesten aanduiden hoe vaak ze een bepaald gedrag ervaren van hun partner (e.g., jouw mails bekijken zonder toestemming, jou ongevraagd advies geven over persoonlijke zaken, lezen van jouw sms-jes zonder je toestemming). De interne consistentie van de schalen varieert van .59 tot .77 (Vinkers et al., 2011). In huidige steekproef werd voor deze vragenlijst een hoge mate van interne consistentie van .86 gevonden.

Personal Wellbeing Index-Adults. De ‘Personal Wellbeing Index-Adults’ (PWI-A; Cummins & Lau, 2013; Nederlandse vertaling: Renty & Roeyers, 2004) is een zelfrapportagelijst die peilt naar mensen hun ervaren mate van algemene levenskwaliteit. Deze Australische vragenlijst is geëvolueerd uit de tevredenheidsschaal van de ‘Comprehensive Quality of Life Scale’ (ComQOL; Cummins, 1994) en omvat zeven vragen. Elk item bevraagt de tevredenheid die men ervaart op een bepaald levensdomein, nl. ‘hoe tevreden ben je met je levensstandaard?’ ‘... met je gezondheid?’, ‘...met wat je presteert in het leven?’, ‘...met je persoonlijke relatie?’, ‘...met hoe veilig je je voelt?’ ‘...met het gevoel een deel van je gemeenschap te zijn?’ ‘...met je toekomstige (financiële) zekerheid?’ De proefpersonen beantwoordden de items aan de hand van een 11-puntenschaal gaande van 0 (volledig ontevreden) tot 10 (volledig tevreden), waarna voor elke deelnemer de somscore op alle zeven items werd berekend. Nadien kunnen de onderzoekers die resultaten vergelijken met bekende normscores. Ondanks het gebrek aan normscores voor Vlaanderen en België kon men wel reeds aantonen dat verschillende culturen de vertaalde vragen op dezelfde manier interpreteren en dat verschillende landen dus vergeleken kunnen worden (Lau, Cummins, & McPherson, 2005). Van Beuningen en de Jonge (2011) trokken dezelfde conclusie specifiek voor Nederland, toen ze vonden dat de validiteit en verklaarde variantie vergelijkbaar was

met die uit voorgaand onderzoek. De zeven domeinen hebben elk unieke en gedeelde variantie en zijn terug te brengen op één stabiele onderliggende factor ‘algemene levenskwaliteit’. Het normatief groepsgemiddelde zou daarbij schommelen tussen 7 en 8 voor Westerse landen. Naast een goede factoriële validiteit is er ook sprake van een goede convergente validiteit. In de huidige studie werd een bevredigende interne consistentie van .85 gevonden.

General Health Questionnaire-12. De mate van psychische klachten (e.g., depressie, angst, sociaal functioneren en hypochondrie) maten we aan de hand van de ‘General Health Questionnaire-12’ (GHQ-12; Goldberg & Williams, 1988). We maakten gebruik van de Nederlandstalige versie van deze klachtenlijst (Koeter & Ormel, 1991) die oorspronkelijk opgesteld werd als toestandsmaat, maar ook gebruikt kan worden als ernstmaat, prevalentieschatter en screeningsinstrument. De vragenlijst bestaat uit 12 vragen en bevraagt huidige of recente onaangename psychische belevingen en het onvermogen van het individu om nog normaal te functioneren. De items worden gescoord op een 4-punten Likertschaal gaande van 0 (helemaal niet) tot 3 (veel meer dan gewoonlijk). In de GHQ-12 zijn onder andere de volgende items opgenomen: ‘Ben je de laatste tijd door zorgen veel slaap tekort gekomen?’, ‘Ben je de laatste tijd in staat geweest je problemen onder ogen te zien?’ en ‘Heb je je de laatste tijd alles bij elkaar redelijk gelukkig gevoeld?’ De vragenlijst werd gescoord door de somscores (na omkering van de scores van sommige items) van de 12 items te nemen die elk met 0, 1, 2 of 3 werden beantwoord. Volgens de Nederlandse handleiding is de interne consistentie goed met een gemiddeld alfa coëfficiënt van .90 (Koeter & Ormel, 1991). Ook in het onderzoek van Björklund (2010) werd eveneens een goede betrouwbaarheid van .81 gevonden bij een steekproef van stalkingsslachtoffers. In huidige steekproef werd voor deze vragenlijst een betrouwbaarheid van .80 gevonden.

Investment Model Scale. Verder maakten we gebruik van de subschaal relatietevredenheid uit de ‘Investment Model Scale’ (IMS: Rusbult, Martz, & Agnew, 1998). Deze vragenlijst bestaat uit vier subschalen die de mate van betrokkenheid in de relatie meten en ook drie determinanten van relatiebetrokkenheid, zijnde relatietevredenheid, de kwaliteit van relatiealternatieven en de mate van investering in de relatie. De schaal werd naar het Nederlands vertaald aan de hand van ‘forward’ en ‘backward’ vertaling door De Smet et al. (2012). Voor elke subschaal ontwikkelden de auteurs twee soorten items: facetitems en globale items. Facetitems zijn concrete voorbeelditems van elk construct en dienen om de begrijpelijkheid van de globale items te verhogen. De globale items zijn immers de eigenlijke items om elk construct mee te meten en alleen deze items worden gebruikt bij de berekening van de schaalscores. De facetitems die niet noodzakelijk zijn, werden in deze studie niet

gebruikt om de lengte van de vragenlijst te beperken. De subschaal relatietevredenheid bestaat uit vijf items die proefpersonen dienden te beoordelen aan de hand van een 9-punt Likertschaal gaande van 0 (= helemaal niet akkoord) tot 8 (= helemaal akkoord). Enkele voorbeelditems van de subschaal relatietevredenheid zijn 'Ik voel me tevreden met onze relatie' en 'Onze relatie maakt me erg gelukkig'. De som van de vijf items werd genomen waardoor de totaalscore varieerde van 0 tot 40. Een hogere score gaf een hogere mate van relatietevredenheid aan. De gehele IMS vertoont een adequate factoriële validiteit want de vier dimensies werden teruggevonden bij verschillende factoranalyses (Rusbult et al., 1998). Rusbult et al. (1998) toonden voor elke subschaal een goede interne consistentie van de items aan, naast positieve bevindingen omtrent de convergente, discriminante en predictieve validiteit van de IMS. Voor de subschaal relatietevredenheid bedroeg de alphawaarde .95 in het onderzoek van Rusbult en collega's wat dus wijst op een heel goede interne consistentie. In de huidige steekproef vonden we eveneens een goede interne consistentie van de vijf tevredenheidsitems, met name $\alpha = .90$.

Brief Cope. Tot slot gebruikten we de 'Brief Cope' (Carver, 1997). Deze dispositionele copingvragenlijst meet copingstrategieën die men in het algemeen gebruikt bij het omgaan met stressvolle gebeurtenissen. Een deel van de instructie was als volgt: 'In deze vragenlijst vragen we je om aan te geven wat jij over het algemeen doet en voelt wanneer jij stressvolle gebeurtenissen ervaart. Vanzelfsprekend, brengen verschillende gebeurtenissen enigszins verschillende reacties teweeg, maar denk aan wat jij *gewoonlijk* doet wanneer je onder veel stress staat. (...) Geef enkel aan in welke mate jij onderstaande dingen al dan niet doet'. Carver (1997) gaf de toestemming om de vragenlijst vrij te vertalen en te gebruiken. In deze verkorte versie van de Cope Inventory (Carver, Scheier, & Weintraub, 1989) worden er door middel van 28 stellingen, 14 verschillende copingstijlen gemeten: (a) actieve coping (e.g., 'Al mijn krachten gebruiken om iets te doen aan de situatie waarin ik me bevind'), (b) planning (e.g., 'Proberen een strategie te bedenken over wat ik moet doen'), (c) gebruik van emotionele ondersteuning (e.g., 'Emotionele steun van anderen zoeken'), (d) gedragsmatig terugtrekken (e.g., 'Opgeven om te proberen ermee om te gaan'), (e) ventileren (e.g., 'Dingen zeggen om mijn onaangename gevoelens te uiten'), (f) middelengebruik (e.g., 'Alcohol of andere drugs gebruiken om me beter te voelen'), (g) ontkenning (e.g., 'Weigeren te geloven dat het gebeurd is'), (h) humor (e.g., 'Grapjes maken over de situatie'), (i) acceptatie (e.g., 'Met de situatie leren leven'), (j) positieve herkadering (e.g., 'Op zoek gaan naar iets goed in wat er gebeurt'), (k) gebruik van instrumentele ondersteuning (e.g., 'Hulp en advies van andere mensen zoeken'), (l) religie (e.g., 'Troost proberen vinden in mijn religie of geloofsovertuiging'), (m) zelfverwijt (e.g., 'Mezelf de schuld geven van dingen die gebeurd zijn') en (n) zelfafleiding (e.g., 'Mij op werk of andere activiteiten richten om mijn gedachten

te verzetten'). Vanuit verschillende studies vond men bevestiging dat men de 14 subschalen van de Brief Cope in twee grote dimensies kan onderverdelen, namelijk probleemgeoriënteerde coping en emotiegeoriënteerde coping (Brytek-matera & Schiltz, 2013; Elshestawy, Ebo-Elez, Ashour, Farouk, & Esmael El Zaafarany, 2014; Saniah & Zaniel, 2010; Tuncay, Musabak, Engin Gok, & Kutlu, 2008). Onder probleemgeoriënteerde coping vallen de subschalen planning, actieve coping en het gebruik van instrumentele steun. Onder emotiegeoriënteerde coping vallen de subschalen emotionele steun, gedragsmatig terugtrekken, ventileren, middelengebruik, ontkenning, humor, acceptatie, positieve herwaardering, religie, zelfverwijt en zelfafleiding. Per copingstijl worden er telkens twee items geformuleerd die beantwoord dienen te worden aan de hand van een 4-puntenschaal gaande van 1 (gewoonlijk doe ik dit helemaal niet) tot 4 (gewoonlijk doe ik dit zeer vaak). Een hoge score op een bepaalde copingstijl betekent dat men deze stijl vaak gebruikt om met stresssituaties om te gaan. De interne consistentie van de copingstijlen varieert van .57 tot .90 (Carver, 1997). In onze studie varieerde de interne consistentie van de 14 subschalen van .67 tot .71. Voor de twee dimensies vonden we een interne consistentie van .77 voor emotiegerichte coping en .75 voor probleemgeoriënteerde coping.

Procedure

Samen met enkele Masterstudenten Klinische Psychologie werd een steekproef van 120 koppels via diverse kanalen verzameld. De koppels werden in de directe omgeving van de studenten gerekruteerd aan de hand van een gestandaardiseerde informatiebrief (zie Bijlage I) waarin men vroeg of het koppel aan een studie over partnerrelaties wilde deelnemen. Met de geïnteresseerde koppels werd er een afspraak gemaakt voor een huisbezoek waarbij de man en de vrouw van het koppel samen en gelijktijdig de online vragenlijst invulden. Om de betrouwbaarheid van de studie te verhogen, werd ervoor gekozen om het koppel de vragenlijst in het bijzijn van de student te laten deelnemen om te voorkomen dat partners gingen overleggen tijdens het invullen wat de betrouwbaarheid in het gedrang zou kunnen brengen en om, indien nodig, toelichting of bijstand te kunnen geven bij het invullen van de vragenlijst. Door de aanwezigheid van de student was er ook meer garantie op het bekomen van *volledig* ingevulde vragenlijsten door de *beide* partners.

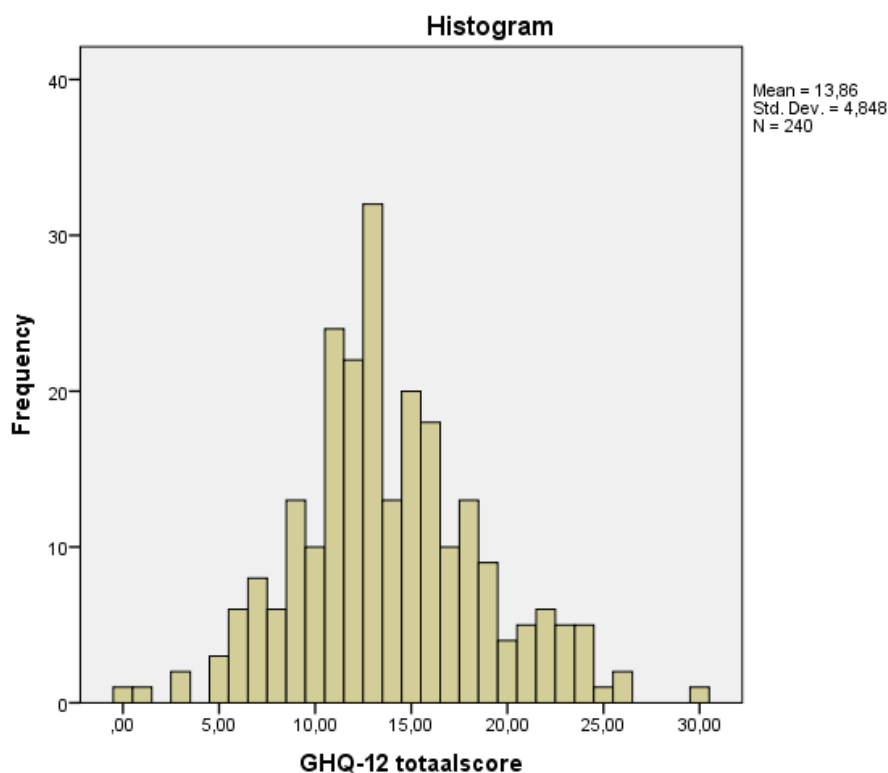
Gedurende het huisbezoek kregen de partners eerst elk een enveloppe die bestond uit een korte informatiebrief waarin onder andere de weblink naar de online vragenlijst stond en een blad met de code op voor de vrouw en de man, die ze nodig hadden om te kunnen starten met het invullen van de vragenlijsten (Bijlage II). Het koppel vulde dan de vragenlijsten gelijktijdig in, apart van elkaar via de enquête open source software, Limesurvey. Op een eerste webpagina werd uitgelegd wat het doel van het onderzoek was, wie er kon deelnemen en hoe lang het onderzoek zou duren. Bovendien werd er ook meegedeeld dat de deelname

volkomen vrijwillig en vertrouwelijk was (zie Bijlage IIIa). Nadien dienden de deelnemers online hun geïnformeerde toestemming te geven voor deelname aan de enquête (zie Bijlage IIIb). Daaropvolgend dienden ze de persoonlijke code die door de onderzoeker werd aangereikt in te geven om nadien dan verder te kunnen doorgaan naar de eigenlijke vragenlijsten (zie Bijlage IV). Indien deelnemers een vraag niet hadden ingevuld, konden ze niet verder naar de volgende vragenlijst en werden ze automatisch terug verwezen naar het openstaande item.

Resultaten

Beschrijvende Statistiek

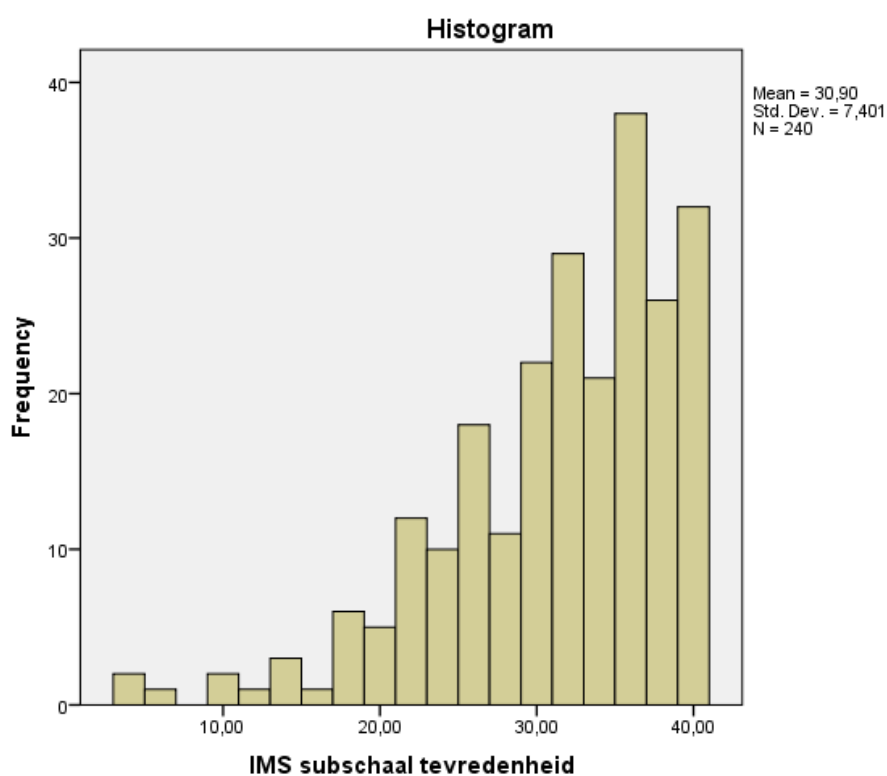
We maakten gebruik van SPSS versie 23 voor het uitvoeren van de statistische analyses. Allereerst gingen we na of de afhankelijke variabelen psychische klachten, relatietevredenheid en algemene levenskwaliteit normaal verdeeld waren, voor we overgingen tot de verklarende statistieken. Met name, is één van de basisassumpties van het lineair model gebruikt bij lineaire regressie en multilevel analyses dat de afhankelijke variabele normaal verdeeld is (Field, 2009). De variabele die verwees naar het aantal ervaren psychische klachten bleek aan de hand van het histogram in Figuur 1 normaal verdeeld te zijn.

Figuur 1. Histogram van de afhankelijke variabele, psychische klachten.

Bovendien gingen we naast de visuele voorstelling door middel van een histogram ook andere indicatoren van een normaalverdeling na, waaronder een niet-significante Kolmogorov-Smirnov test, een kurtosis en een scheefheid dicht bij nul, alsook een scheefheid kleiner dan twee keer de standaarddeviatie (Field, 2009). In onze steekproef bleek de Kolmogorov-Smirnov test voor onze afhankelijke variabele psychische klachten significant te zijn ($D(240) = .10, p < .01$), hoewel de kurtosis (.38; $SD = .31$) en de scheefheid (.29; $SD = .16$) een waarde dicht bij nul vertoonden. Bovendien was ook de waarde van de scheefheid iets kleiner dan twee keer de waarde van de standaarddeviatie. Uit deze gegevens concludeerden we dat de afhankelijke variabele psychische klachten voldoende normaal verdeeld was.

Daarnaast gingen we na of de afhankelijke variabele relatietevredenheid normaal verdeeld was. Deze variabele bleek aan de hand van het histogram niet normaal verdeeld te zijn. Er was sprake van een lichte links scheve verdeling (zie Figuur 2).

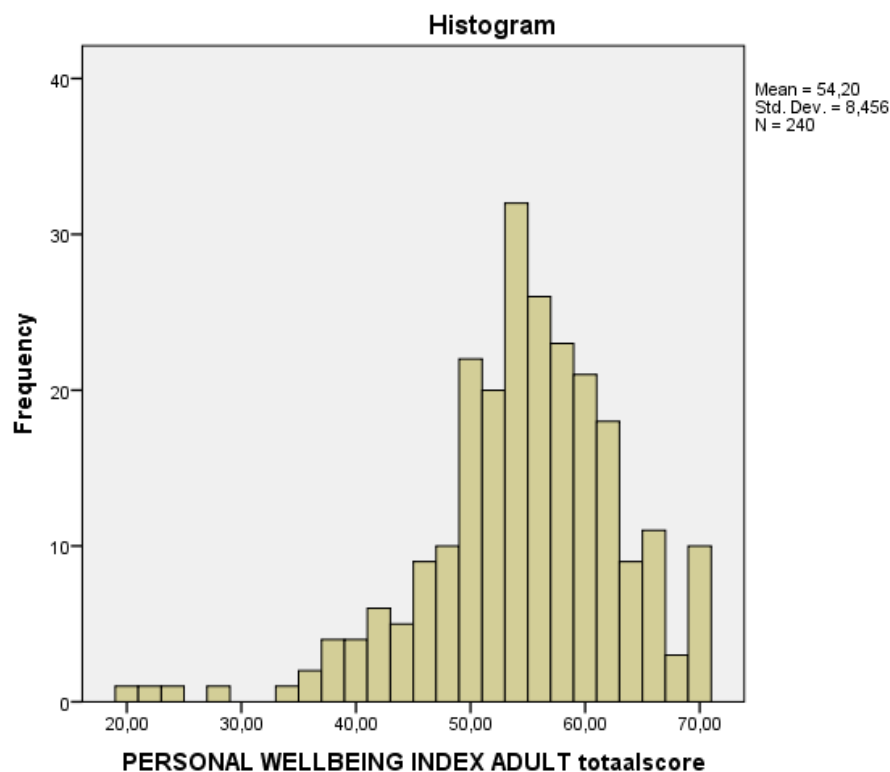

Figuur 2. Histogram van de afhankelijke variabele, relatietevredenheid.

In onze steekproef bleek de Kolmogorov-Smirnov test voor relatietevredenheid significant te zijn ($D(240) = .11, p < .01$) en ook de waarden van de kurtosis (1.31; $SD = .31$) en de scheefheid (-1.11; $SD = .16$) weken af van nul. Bovendien was ook de waarde van de scheefheid twee keer groter dan de waarde van de standaarddeviatie. Deze gegevens bevestigden dat de afhankelijke variabele relatietevredenheid niet normaal verdeeld was, wat

impliceerde dat er één van de basisassumpties voor het gebruik van lineaire regressies en multilevel analyses geschonden was. Om dit probleem op te lossen, werd een logaritmische transformatie van de afhankelijke variabele uitgevoerd om de verdeling van de scores meer een normaalverdeling te laten benaderen. Doordat de variabele links scheef of ‘negatief’ verdeeld was, dienden we de scores op deze variabele eerst te spiegelen zodat de variabele ‘positief’ verdeeld werd. Pas na het spiegelen werd een logaritmische transformatie van de scores uitgevoerd (Field, 2009). Na deze transformatie bleek de Kolmogorov-Smirnov test nog steeds significant ($D(240) = .11, p < .01$), weken de waarden van de kurtosis (.84; $SD = .31$) en de scheefheid (.97; $SD = .16$) nog steeds af van nul, en bleek de waarde van de scheefheid nog steeds groter dan twee keer de waarde van de standaarddeviatie. Doordat de niet-getransformeerde totaalscore van de afhankelijke variabele slechts licht scheef verdeeld was en het werken met getransformeerde scores de interpretatie van de resultaten kon bemoeilijken, besloten we in onze verdere analyses toch gebruik te maken van de oorspronkelijke totaalscores voor de variabele relatietevredenheid.

Tot slot gingen we na of ook de afhankelijke variabele algemene levenskwaliteit normaal verdeeld was. Aan de hand van het histogram bleek ook deze variabele een licht scheve verdeling te vertonen (Figuur 3).

Figuur 3. Histogram van de afhankelijke variabele, algemene levenskwaliteit.

De berekening van verschillende indicatoren bevestigden de licht scheve verdeling van de afhankelijke variabele. De Kolmogorov-Smirnov test bleek significant te zijn ($D(240) = .08, p < .01$), de kurtosis ($1.94; SD = .31$) en de scheefheid ($-.84; SD = .16$) weken af van nul, en de waarde van de scheefheid was groter dan twee keer de waarde van de standaarddeviatie. Een gelijkaardige transformatie als bij de variabele relatietevredenheid hiervoor werd toegepast. Na transformatie bleek de Kolmogorov-Smirnov test nog steeds significant ($D(240) = .15, p < .01$) en gaven de waarden van de kurtosis ($4.72; SD = .31$) en de scheefheid ($-1.86; SD = .16$) aan dat de getransformeerde totaalscore van de afhankelijke variabele de normaalverdeling niet beter benaderde dan de oorspronkelijke totaalscore. Daardoor besloten we – omwille van dezelfde redenen als hiervoor aangegeven – voor onze verdere analyses gebruik te maken van de oorspronkelijke licht verdeelde schaalscores voor de variabele algemene levenskwaliteit.

Allereerst werd het voorkomen van intrusief gedrag gesteld door de partner in onze steekproef van Vlaamse koppels nagegaan (cf. Onderzoeksvraag 1). Tabel 1 toont de percentages, gemiddelden en standaarddeviaties voor de totaalscore van intrusief gedrag en de 11 afzonderlijke items in deze schaal, en dit voor zowel voor de gehele steekproef als voor mannen en vrouwen afzonderlijk.

Tabel 1

Percentages, Gemiddelden en Standaarddeviaties voor de Totale Schaal en de 11 Items die Peilden naar Intrusief Gedrag van de Partner

	%	<i>M</i> (<i>SD</i>)	<i>Min</i>	<i>Max</i>	% _m	<i>M</i> _m (<i>SD</i> _m)	% _v	<i>M</i> _v (<i>SD</i> _v)
Totaal intrusief gedrag	94.6	19.63 (5.98)	11	55	92.5	19.00 (6.54)	96.7	19.36 (5.37)
Persoonlijke vragen stellen over jouw privé zaken	90.8	2.93 (1.01)	1	5	89.2	2.88 (1.05)	92.5	2.97 (0.98)
Zich bemoeien met de manier waarop jij je tijd indeelt of dingen aanpakt	84.6	2.58 (.99)	1	5	83.3	2.64 (1.03)	85.8	2.52 (0.95)
Jou ongevraagd advies geven over persoonlijke zaken	83.7	2.55 (1.01)	1	5	82.5	2.56 (1.01)	85.0	2.53 (1.00)
Meeluisteren met jouw telefoongesprekken	61.2	2.04 (1.01)	1	5	57.5	1.98 (1.00)	65.0	2.09 (1.02)
Lezen van jouw dagboek zonder je toestemming	7.1	1.10 (.41)	1	5	8.3	1.12 (0.41)	5.8	1.09 (0.41)
Lezen van jouw e-mail zonder je toestemming	24.6	1.39 (.79)	1	5	24.2	1.39 (0.79)	25.0	1.38 (0.79)
Lezen van jouw sms-jes zonder je toestemming	37.5	1.59 (.92)	1	5	39.2	1.60 (0.87)	35.8	1.58 (0.96)
Jouw persoonlijke spullen doorzoeken, bv. jaszakken	14.6	1.21 (.59)	1	5	20.8	1.32 (0.72)	8.3	1.11 (0.41)
Meekijken met jouw MSN/chat gesprekken	39.2	1.64 (.94)	1	5	37.5	1.63 (0.94)	40.8	1.65 (0.95)
Proberen te achterhalen welke sites jij op internet hebt bezocht	16.2	1.25 (.62)	1	5	19.2	1.32 (0.72)	13.3	1.18 (0.50)
Andere gedragingen om jou beter in de gaten te houden	24.2	1.36 (0.72)	1	5	30.8	1.47 (0.77)	17.5	1.26 (0.66)

Noot. % = percentage partners dat dit gedrag ervoer. %_m = percentage mannelijke partners dat dit gedrag ervoer. %_v = percentage vrouwelijke partners dat dit gedrag ervoer.

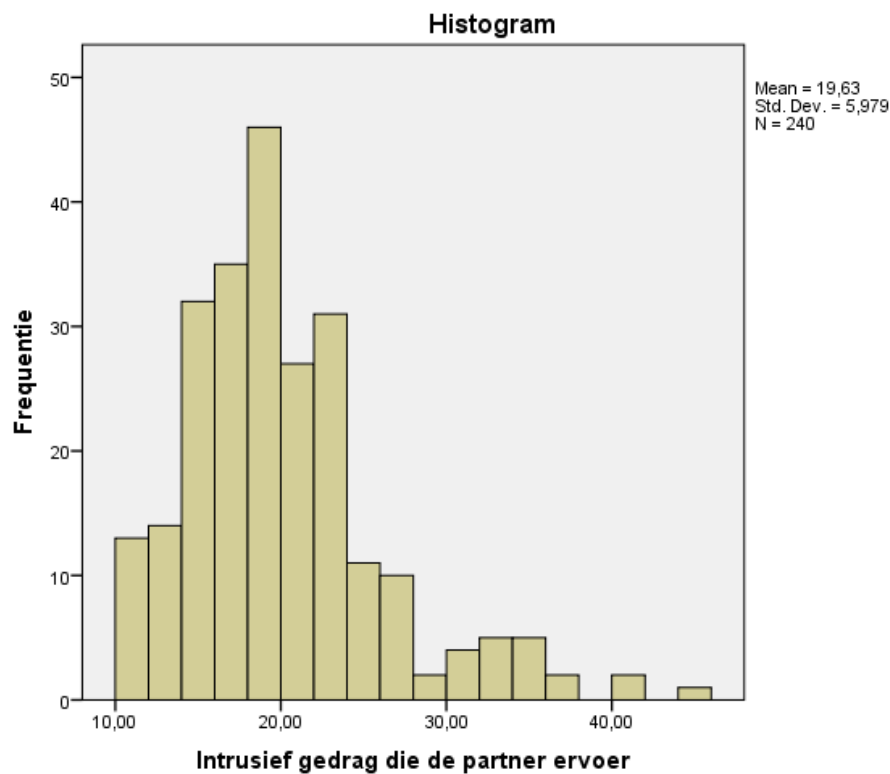
M = gemiddelde. *M*_m = gemiddelde voor de mannen. *M*_v = gemiddelde voor de vrouwen. *SD* = standaarddeviatie. *SD*_m = standaarddeviatie voor de mannen. *SD*_v = standaarddeviatie voor de vrouwen. *Min* = Minimum. *Max* = Maximum.

Om te beginnen laat deze tabel zien dat 94.6% van de steekproef rapporteert ooit intrusief gedrag van hun partner te hebben ervaren. Slechts 5.4% van de steekproef heeft op alle items geantwoord dat ze dit gedrag ‘nooit’ ervoeren vanwege hun partner. Er zijn duidelijke verschillen te zien in het voorkomen van de verschillende vormen van intrusief gedrag. De top drie meest voorkomende gedragingen die respondenten rapporteerden ooit te hebben ervaren van hun partner waren (a) de partner die persoonlijke vragen stelt over hun privé zaken (90.8%), (b) de partner die zich bemoeit met de manier waarop men zijn/haar tijd indeelt of dingen aanpakt (84.6%) en (c) de partner die ongevraagd advies geeft over persoonlijke zaken (83.7%). Gedragingen die het minst frequent voorkwamen waren (a) lezen van het dagboek zonder toestemming (7.1%) (b) persoonlijke spullen doorzoeken (14.6%) en (c) proberen achterhalen welke sites men op internet heeft bezocht (16.2%). Bovendien observeerden we een benedengemiddelde score voor het ervaren van intrusief gedrag in onze steekproef ($M = 19.63$ – range: 11 – 55). Het histogram (zie Figuur 4) toonde een licht scheve rechtse verdeling die erop wees dat de meerderheid van de deelnemers wel met dit gedrag te maken kreeg, maar eerder in lage frequenties. Slechts enkelingen rapporteerden in hoge mate te maken te krijgen met dit gedrag.

In onze steekproef leken iets meer vrouwen (96.7%) dan mannen (92.5%) te rapporteren dat men ooit intrusief gedrag van de partner ervoer. De gemiddelde totaalscores voor intrusief gedrag tussen mannen ($M = 19$) en vrouwen ($M = 19.36$) waren gelijkaardig en verschilden ook niet significant volgens een paired samples t -test: $t(119) = -.82, p = .42$. Mannen en vrouwen bleken dus over het algemeen ongeveer evenveel intrusief gedrag van hun partner te ervaren. Op de afzonderlijke items scoorden de mannen meestal iets hoger dan de vrouwen. Enkel op de items ‘Persoonlijke vragen stellen over privé zaken’, ‘Meeluisteren met jouw telefoongesprekken’ en ‘Meekijken met jouw MSN/chat gesprekken’ scoorden de vrouwen hoger dan de mannen. Om te zien of gemiddelde scores op de afzonderlijke items significant verschilden tussen mannen en vrouwen voerden we voor elk item een paired samples t -test voor afhankelijke steekproeven uit. Daaruit bleek dat het gemiddelde voor de mannen – in vergelijking met de gemiddelde scores van de vrouwen – significant hoger was voor de items: ‘Jouw persoonlijke spullen doorzoeken’, ‘Proberen te achterhalen welke sites jij op internet hebt bezocht’ en ‘Andere gedragingen om jou beter in de gaten te houden’, respectievelijk $t(119) = 3.02, p = .00$; $t(119) = 2.04, p = .04$; $t(119) = 2.49, p = .01$. Toch is het belangrijk hierbij op te merken dat de scores op deze items zich beneden het gemiddelde situeerden.

Vervolgens werden de beschrijvende statistieken van onze zes studievariabelen bekeken: intrusief gedrag, algemene levenskwaliteit, psychische klachten, relatietevredenheid, probleemgerichte coping en emotiegerichte coping. We gingen de interne consistentie van alle schalen na en berekenden de gemiddelden en standaarddeviaties van alle

schalen apart voor de mannelijke en vrouwelijke partners in onze steekproef. De gemiddelde scores van de mannen en vrouwen werden opnieuw vergeleken aan de hand van een paired samples *t*-test voor afhankelijke steekproeven. Bovendien werden de onderlinge correlaties tussen alle schalen nagegaan en dit zowel binnen de mannelijke deelnemers (cf. correlaties onder de diagonaal), binnen de vrouwelijke deelnemers (cf. correlaties boven de diagonaal) als tussen de mannelijke en vrouwelijke deelnemers (cf. correlaties op de diagonaal). Er werden Spearman correlaties gebruikt omwille van de licht scheve verdeling van enkele variabelen.

Figuur 4. Histogram van de onafhankelijke variabele, intrusief gedrag.

Tabel 2

Cronbach's Alfa, Aantal Deelnemers, Range, Gemiddelden en Standaarddeviaties voor Mannen en Vrouwen, Paired t-tests en Correlatiecoëfficiënten voor de Studiev variabelen

	α	<i>N</i>		Range	<i>M</i>		<i>SD</i>		Paired <i>t</i> -test	IG	LK	PK	RT	P-COP	E-COP
		m	v		m	v	m	v							
IG	.86	120	120	11 – 55	19.90	19.36	6.54	5.37	-.82	.25**	-.22*	.15	.01	-.00	.26**
LK	.85	120	120	0 – 70	55.40	52.99	8.42	8.35	-2.34*	-.18	.13*	-.58**	.35**	.13	-.17
PK	.80	120	120	0 – 36	13.03	14.69	4.05	5.43	2.95*	-.05	-29**	.21**	-.39**	-.11	.26**
RT	.90	120	120	0 – 40	31.14	30.67	7.31	7.52	-.66	-.06	.34**	-.25**	.37**	.24**	.02
P-COP	.75	120	120	6 – 24	15.35	16.88	3.52	2.97	3.73*	-.02	.11	-.01	.11	.01	.39**
E-COP	.77	120	120	22 - 88	42.82	44.78	7.92	6.64	2.66*	.21*	-.18	.08	-.09	.33**	.32**

Noot. *M* = gemiddelde. *SD* = standaarddeviatie. *m* = man. *v* = vrouw. IG = Ervaren intrusief gedrag. LK = levenskwaliteit. PK = psychische klachten. RT = relatietevredenheid. P-COP = probleemgerichte coping. E-COP = emotiegerichte coping. Correlatiecoëfficiënten boven de diagonaal, representeren de correlaties voor de vrouwen. Correlatiecoëfficiënten onder de diagonaal, zijn de correlaties voor de mannen. Correlatiecoëfficiënten op de diagonaal zijn de binnen-koppel correlaties tussen mannen en vrouwen van eenzelfde koppel. De correlaties zijn Spearman correlaties omwille van de licht scheve verdeling van enkele variabelen.

* $p < .05$. ** $p < .01$

Op basis van de tabel stelden we vast dat alle schalen een voldoende tot goede betrouwbaarheid vertoonden, wetende dat een $\alpha > .70$ beschouwd wordt als een minimaal aanvaardbare waarde van interne consistentie (Nunnally, 1978). Doordat de interne consistentie van alle schalen groter was dan $.70$, was het niet nodig om de betrouwbaarheid te verhogen door items weg te laten.

De tabel toont verder de beschrijvende statistieken van de variabele intrusief gedrag dewelke we eerder reeds presenteerden en bespraken bij Tabel 1. Wat de overige variabelen betreft scoorden zowel mannen als vrouwen bovengemiddeld op de afhankelijke variabelen levenskwaliteit en relatietevredenheid. Dit wees erop dat de respondenten over het algemeen tevreden waren met hun relatie en een goede levenskwaliteit aangaven. In lijn hiermee, scoorden deelnemers in onze steekproef over het algemeen benedengemiddeld op de schaal die peilde naar psychische klachten. Daarentegen werd er gemiddeld gescoord op de schaal probleemgeoriënteerde coping en benedengemiddeld op de schaal emotiegeoriënteerde coping, wat impliceert dat onze deelnemers doorgaans minder gebruik maakten van emotiegeoriënteerde copingstrategieën bij confrontatie met stresserende situaties.

Als we de gemiddelde scores tussen mannelijke en vrouwelijke partners op onze studievariabelen vergeleken aan de hand van een paired samples *t*-test, zagen we dat mannen een significant hogere levenskwaliteit en significant minder psychische klachten aangaven dan vrouwen. Verder scoorden vrouwen significant hoger dan mannen op de schalen die peilden naar probleemgeoriënteerde coping en emotiegeoriënteerde coping. Wat betreft de gemiddelde scores op intrusief gedrag en relatietevredenheid waren er geen significante verschillen tussen beide geslachten.

De correlaties die diagonaal zijn weergegeven in de tabel tonen de mate van samenhang tussen de scores van de mannen en de vrouwen die behoren tot hetzelfde koppel. We zien op de diagonaal significante positieve correlaties voor de variabelen intrusief gedrag, levenskwaliteit, psychische klachten, relatietevredenheid en emotiegerichte coping. Dit betekent dat hogere (of lagere) scores op deze variabelen bij de mannen samengingen met hogere (of lagere) scores op deze variabelen bij de vrouwen en wijst op de aanwezigheid van interafhankelijkheid in de scores van mannen en vrouwen. Verder worden in de tabel ook de specifieke correlaties tussen de subschalen onderling apart weergegeven voor mannelijke en vrouwelijke partners. Ten eerste bleek bij zowel mannen als vrouwen – gezien de significante positieve correlatie – het ervaren van meer (of minder) intrusief gedrag samen te gaan met meer (of minder) hantering van emotiegeoriënteerde coping. Verder, zagen we bij de vrouwen ook een significante negatieve associatie tussen intrusief gedrag en levenskwaliteit. In lijn met onze tweede hypothese zouden vrouwen die meer intrusief gedrag rapporteren, een lagere mate van levenskwaliteit rapporteren. Eveneens zien we bij de vrouwen een significante positieve correlatie tussen psychische klachten en emotiegeoriënteerde coping alsook tussen

relatietevredenheid en probleemgeoriënteerde coping. Echter, bij de mannen in onze steekproef vonden we deze verbanden niet terug. Zowel probleemgeoriënteerde coping als emotiegeoriënteerde coping vertoonden een significante positieve correlatie met elkaar bij beide geslachten. Verder bleken mannelijke en vrouwelijke respondenten die een hogere mate van levenskwaliteit rapporteren, minder psychische klachten te ervaren en een hogere relatietevredenheid. Bij zowel de mannen als de vrouwen bleek tot slot nog een hogere mate van psychische klachten samen te gaan met een lagere relatietevredenheid.

Verklarende Statistiek

In deze studie werd er gebruik gemaakt van multilevel analyses om de invloed van intrusief gedrag en de modererende rol van emotie- en probleemgeoriënteerde coping op het individueel welzijn (algemene levenskwaliteit en psychische klachten) en het relationeel welzijn (relationele tevredenheid) na te gaan. Voor de drie afhankelijke variabelen algemene levenskwaliteit, psychische klachten en relatietevredenheid bleken – zoals reeds besproken werd hiervoor – de scores van de mannelijke en vrouwelijke partners significant gecorreleerd te zijn, wat erop wees dat er sprake was van interafhankelijkheid in onze afhankelijke variabelen (Cook & Kenny, 2005). Bijgevolg, maakten we gebruik van multilevel analyses omdat deze analyses rekening houden met hiërarchische data waarbij observaties afhankelijk zijn. Wanneer we gebruik zouden maken van gewone lineaire regressieanalyses is één van de basisassumpties dat de data onafhankelijk zijn. Doordat onze steekproef uit koppels bestaat is dit niet het geval en zijn de respondenten in onze steekproef niet onafhankelijk van elkaar (Field, 2009). Om onze onderzoeksvragen en hypothesen te kunnen beantwoorden, toetsten we voor elke afhankelijke variabele apart een multilevel model met daarin als onafhankelijke variabelen intrusief gedrag van de partner, probleemgeoriënteerde coping, emotiegeoriënteerde coping, en de interactie-effecten tussen intrusief gedrag en probleemgeoriënteerde coping en tussen intrusief gedrag en emotiegeoriënteerde coping. In Tabellen 3, 4 en 5 worden de resultaten van deze analyses weergegeven.

Tabel 3

Hoofd- en Interactie-effecten van de Predictoren op Algemene Levenskwaliteit

	β	95% BI	F	p
Intrusief gedrag	-1.53	[-2.53, -0.54]	9.16	.00
Probleemgeoriënteerde coping	-0.93	[-2.05, 0.19]	2.69	.10
Emotiegeoriënteerde coping	-0.40	[-0.91, 0.11]	2.38	.12
Intrusief gedrag x probleemgeoriënteerde coping	0.07	[0.02, 0.13]	6.43	.01
Intrusief gedrag x emotiegeoriënteerde coping	0.01	[-0.02, 0.03]	< 1	.68

Noot. $N = 120$ koppels. BI = betrouwbaarheidsinterval.

Tabel 4

Hoofd- en Interactie-effecten van de Predictoren op Psychische Klachten

	β	95% BI	F	p
Intrusief gedrag	0.78	[0.19,1.37]	6.71	.01
Probleemgeoriënteerde coping	0.04	[-0.62,0.70]	< 1	.91
Emotiegeoriënteerde coping	0.46	[0.16, 0.76]	8.94	.00
Intrusief gedrag x probleemgeoriënteerde coping	-0.01	[-0.04, 0.02]	< 1	.57
Intrusief gedrag x emotiegeoriënteerde coping	-0.01	[-0.03,0.00]	3.69	.06

Noot. $N = 120$ koppels. BI = betrouwbaarheidsinterval.

Tabel 5

Hoofd- en Interactie-effecten van de Predictoren op Relatietevredenheid

	β	95% BI	F	p
Intrusief gedrag	-0.79	[-1.65, -0.06]	3.33	.07
Probleemgeoriënteerde coping	-0.09	[-1.04, 0.85]	< 1	.84
Emotiegeoriënteerde coping	-0.30	[-0.73, 0.14]	1.79	.18
Intrusief gedrag x probleemgeoriënteerde coping	-0.02	[-0.02, 0.07]	1.05	.31
Intrusief gedrag x emotiegeoriënteerde coping	0.01	[-0.01, 0.03]	< 1	.45

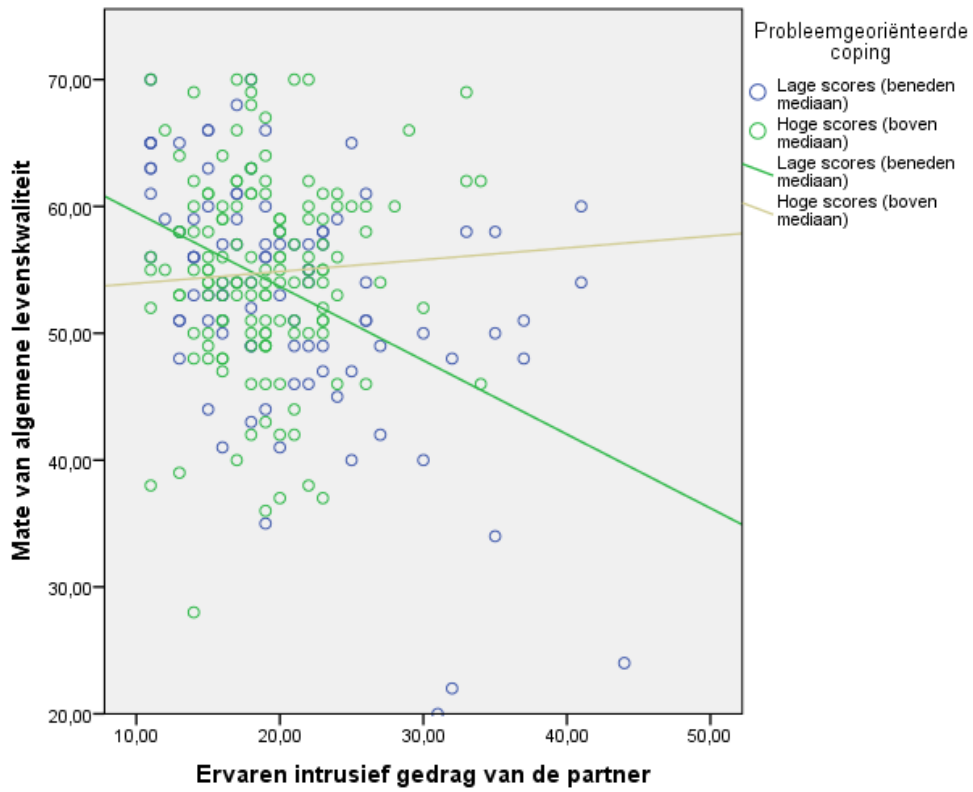
Noot. $N = 120$ koppels. BI = betrouwbaarheidsinterval.

Intrusief gedrag en welzijn. Uit de analyses kwam naar voor dat intrusief gedrag significant geassocieerd was met twee afhankelijke variabelen die we in ons onderzoek opnamen: algemene levenskwaliteit ($F(1, 233) = 9.16, p < .01$) en psychische klachten ($F(1, 232) = 6.71, p = .01$). Zoals verwacht (cf. Hypothese 2), vertoonden mensen die meer intrusief gedrag van hun partner ervaren een lagere algemene levenskwaliteit en meer psychische klachten. Voor de afhankelijke variabele relatietevredenheid vonden we een randsignificant verband terug ($F(1,210) = 3.33, p = .07$). Mensen die meer intrusief gedrag van hun partner ervaren, zouden een lagere relatietevredenheid ervaren.

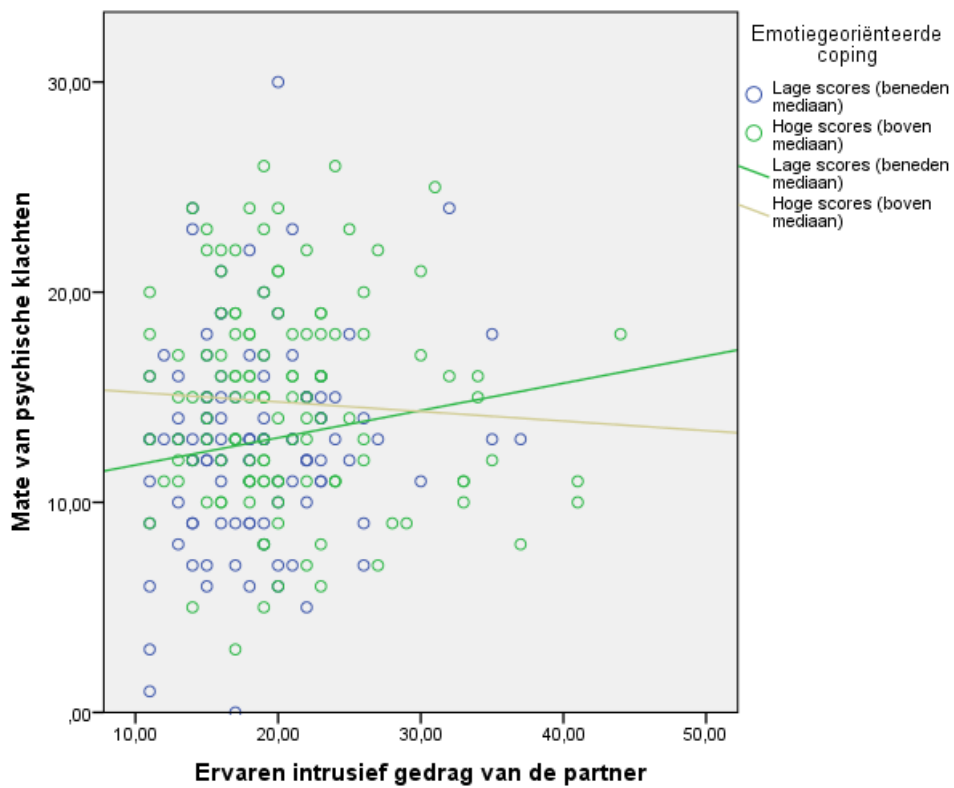
Probleemgerichte en emotiegerichte coping en welzijn. In onze steekproef vonden we een significant hoofdeffect terug van emotiegeoriënteerde coping op psychische klachten: $F(1, 233) = 8.94, p = .00$. Dit verband gaf aan dat de hantering van meer emotiegeoriënteerde coping samengaat met het ervaren van meer psychische klachten. Op de afhankelijke variabelen levenskwaliteit en relatietevredenheid vonden we geen significant effect van coping terug.

Interactie-effecten: speelt coping een bufferende rol? Volgens Hypothese 3a verwachtten we dat een probleemgeoriënteerde coping de negatieve impact van intrusief gedrag op welzijn zou bufferen. In Hypothese 3b stelden we dat emotiegeoriënteerde coping de negatieve impact van intrusief gedrag op welzijn zou versterken. We vonden twee significante interactie-effecten terug. Ten eerste vonden we een interactie-effect terug tussen

intrusief gedrag en probleemgeoriënteerde coping op algemene levenskwaliteit (zie Figuur 4). Het effect van intrusief gedrag op de algemene levenskwaliteit bleek af te hangen van de mate van probleemgeoriënteerde coping die men hanteerde. Hoe meer intrusief gedrag men ervaart van de partner, hoe lager de algemene levenskwaliteit bleek te zijn, ingeval men minder probleemgeoriënteerde coping hanteerde. Naarmate men meer probleemgeoriënteerde coping hanteerde, bleek er van een dergelijke negatieve impact van intrusief gedrag op de algemene levenskwaliteit geen sprake te zijn. Zoals verwacht, speelde probleemgerichte coping dus een bufferende rol in de negatieve impact die het ervaren van intrusief gedrag heeft op het individueel welzijn, met name de algemene levenskwaliteit. Bovendien vonden we ook een randsignificant interactie-effect terug tussen intrusief gedrag en emotiegeoriënteerde coping op de mate van psychische klachten ($p = .056$). Dit interactie-effect wordt weergegeven in Figuur 5 die aantoont dat het effect van intrusief gedrag op de mate van psychische klachten bleek af te hangen van de mate van emotiegerichte coping die men hanteerde. Hoe meer intrusief gedrag men ervaart van de partner, hoe meer psychische klachten er aanwezig waren ingeval men minder emotiegerichte coping hanteerde. Naarmate men meer emotiegeoriënteerde coping hanteerde om met het intrusief gedrag om te gaan, hoe minder psychische klachten men rapporteerde. Dit gaat in tegen de verwachting die we in Hypothese 3b vooropstelden, waarbij we veronderstelden dat een hoge mate van emotiegeoriënteerde coping de negatieve impact van intrusief gedrag op psychische klachten zou versterken. Tegen onze verwachtingen in, vonden we dus dat ook emotiegeoriënteerde coping een bufferende rol, in plaats van een versterkende rol, speelt in de negatieve impact die het ervaren van intrusief gedrag heeft op psychische klachten.

Figuur 4. Interactie-effect intrusief gedrag en probleemgeoriënteerde coping op algemene levenskwaliteit.

Figuur 5. Interactie-effect intrusief gedrag en emotiegeoriënteerde coping op psychische klachten.

Discussie

Uit voorgaande studies bleek dat intrusief gedrag een vrij veel voorkomend fenomeen is (Derby et al., 2012). Onderzoekers vonden dat intrusief gedrag niet alleen voorkomt bij koppels die op zoek zijn naar begeleiding (Betchen, 2005) maar ook een gedragspatroon is dat vaak voorkomt in niet-klinische relaties (Lavy et al., 2009). Ongewenst intrusief gedrag heeft vaak negatieve gevolgen op diverse vlakken (Cupach & Spitzberg, 2000). Toch is het prevalentieonderzoek naar ruimere vormen van intrusief gedrag in partnerrelaties schaars (Petronio, 1994; Vinkers et al., 2011). De studies die dit trachtten te onderzoeken, onderzochten het voorkomen van intrusief gedrag vooral bij ex-partners (Spitzberg & Cupach, 2007). Dit onderzoek stelde als doel voorop om het voorkomen van intrusief gedrag in nog intacte partnerrelaties na te gaan. Daartoe voerden we een vragenlijstenstudie uit bij een steekproef van 120 Vlaamse koppels waarvan beide partners ouder waren dan 18 jaar en gedurende minstens één jaar een vaste heteroseksuele relatie met elkaar hadden.

Naast het bestuderen van het voorkomen van intrusief gedrag, stelden we als tweede doel in deze studie voorop om na te gaan of en hoe het ervaren van intrusief gedrag een impact heeft op het individueel en relationeel welzijn van de partner die dergelijk gedrag ervaart. Tot op heden zijn er weinig studies voorhanden die specifiek de gevolgen van het ervaren van intrusief gedrag door de partner onderzocht hebben, met daarbij vooral weinig onderzoek naar de invloed van intrusief gedrag op het relationele welzijn van de partners.

Een derde doelstelling van deze studie bestond erin na te gaan of coping een modererende, bufferende rol heeft in de associatie tussen het ervaren van intrusief gedrag van de partner en het individueel en relationeel welzijn. Voorgaand onderzoek onderzocht voornamelijk de effectiviteit van coping met stalking of intrusief gedrag ten aanzien van het verminderen van het gedrag (Dutton & Winstead, 2011) of het individuele welzijn van slachtoffers (Aldwin & Revenson, 1987; Coyne & Smith, 1991). Onderzoekers zoals Randall en Bodenmann (2009) stellen dat er een invloed van coping mogelijk is op interpersoonlijke processen en dat dit kan zorgen voor een verminderde tevredenheid in de relatie. Doch werd nog niet expliciet onderzocht of een bepaalde copingstijl de negatieve impact van intrusief gedrag op het relationeel welzijn van mensen buffert of versterkt.

Onderzoeksbevindingen

De huidige onderzoeksbevindingen toonden aan dat bijna alle koppels uit onze steekproef (94.6%) ooit intrusief gedrag van hun partner heeft ervaren. Deze bevinding komt overeen met het cross-sectionele onderzoek van Lavy et al. (2009) waarbij meer dan 95% van de koppels rapporteerde ten minste één intrusief gedrag van hun partner in hun relatie te hebben ervaren. In zowel deze laatste studie als in de huidige studie werden koppels uit de algemene populatie bevroegd. Uit beide studies blijkt dus dat intrusief gedrag vaak voorkomt

in partnerrelaties. Het gemiddeld aantal intrusieve gedragingen die ervaren werden, was echter eerder laag ($M = 19.63$ – range: 11 – 55). De drie meest voorkomende gedragingen die de respondenten uit onze steekproef van hun partner ervoeren, waren het stellen van persoonlijke vragen over privé zaken (90.8%), de partner die zich bemoeit met de manier waarop men tijd indeelt of dingen aanpakt (84.6%) en ongevraagd advies geven over persoonlijke zaken (83.7%). Intrusief gedrag komt dus vaak voor bij koppels, maar doorgaans in lage frequenties bestaande uit vooral milde types gedragingen. Gezien de prevalentiecijfers in stalkingsonderzoek (Dutton & Winstead, 2006) neemt dit gedrag enkel bij een kleine groep van mensen extreme proporties aan. Er zijn geen duidelijke geslachtsverschillen in het ervaren van intrusief gedrag.

Vooraleer we verder gingen naar de verklarende statistiek, gingen we de graad van interafhankelijkheid na tussen de scores van de mannen en vrouwen. Dit was belangrijk om te kunnen beslissen welk statistisch model er gebruikt moest worden. We vonden dat er in onze studie sprake was van interafhankelijkheid, in de vorm van significante positieve correlaties, bij quasi alle studievariabelen, waardoor het aangeraden was om gebruik te maken van multilevel analyses die best geschikt zijn om met afhankelijke observaties om te gaan. De assumptie van Langhinrichsen-Rohling (2006) dat partners een grote invloed op elkaar hebben, en ze elkaar mogelijk beïnvloeden in het stellen van intrusief gedrag, werd in deze studie bevestigd. De significant positieve correlatie tussen de intrusief gedrag scores van mannen enerzijds en vrouwen anderzijds wees erop dat hoe meer de ene partner zegt dit gedrag te ervaren, hoe meer de andere partner dit ook rapporteert.

In lijn met de voorgaande literatuur stelden we als hypothese voorop dat naarmate mensen meer intrusief gedrag van hun partner ervaren ze een lager individueel welzijn (namelijk een lagere algemene levenskwaliteit en meer psychische klachten) en een lager relationeel welzijn (namelijk minder relatietevredenheid) rapporteren. Deze hypothese werd bevestigd voor de variabelen algemene levenskwaliteit en psychische klachten. Mensen die meer intrusief gedrag van hun partner ervaren, vertoonden een lagere levenskwaliteit en meer psychische klachten. Dit is in lijn met vorige studies die aantoonde dat intrusief gedrag aantoonbare negatieve emotionele en psychologische gevolgen heeft (Cupach & Spitzberg, 2000). Doordat er een gebrek is aan studies die rechtstreeks de gevolgen van intrusief gedrag op het welzijn nagaan, zullen we verwijzen naar onderzoek omtrent stalking. Uit de studie van Clancy et al., (2006) vond men evidentie dat stalking zorgt voor een vermindering in de levenskwaliteit. Voor de variabele relatietevredenheid vonden we slechts een randsignificant effect terug, wat enigszins aansluit bij voorgaande studies die een negatief effect van intrusief gedrag beschrijven op de relatiekwaliteit tussen partners. De studies die omtrent dit onderwerp uitgevoerd zijn, vonden evidentie voor een negatief effect van intrusief gedrag op de relatiekwaliteit tussen partners en toont aan dat dergelijk gedrag een invloed heeft op de

tevredenheid binnen de relatie (Cutting et al., 2006; Fanjoux-Cohen et al., 1998; Hawk et al., 2009; Petronio, 1994). Intrusief gedrag heeft vooral een impact op het individueel welzijn en minder op het relationeel welzijn.

Verder verwachtten we dat probleemgeoriënteerde coping de negatieve impact van intrusief gedrag op het welzijn zou bufferen. De onderzoeksresultaten boden dan ook evidentie voor deze hypothese wat betreft de afhankelijke variabele levenskwaliteit. Naarmate men meer probleemgeoriënteerde coping hanteerde, bleek er van een dergelijke negatieve impact van intrusief gedrag op de algemene levenskwaliteit geen sprake te zijn. Deze bevindingen gaan in lijn met het onderzoek van Dutton en Winstead (2011) waarbij men vond dat probleemgeoriënteerde coping helpend is om intrusief gedrag te stoppen. Probleemgeoriënteerde coping blijkt dus niet alleen helpend te zijn in het indijken van de individuele impact voor het slachtoffer maar ook in het laten ophouden van het gedrag.

Tot slot, verwachtten we dat emotiegeoriënteerde coping de negatieve impact van intrusief gedrag op het welzijn zou versterken. Voor deze hypothese vonden we echter geen evidentie. In tegenstelling tot onze verwachting vonden we dat emotiegeoriënteerde coping, geen versterkende, maar een beschermende rol speelde in de negatieve impact die het ervaren van intrusief gedrag heeft op de psychische klachten van het slachtoffer. Anders gesteld, bleek dat naarmate men meer emotiegeoriënteerde coping hanteerde om met intrusief gedrag om te gaan, men minder psychische klachten rapporteerde. Het is wel belangrijk dit interactie-effect met enige voorzichtigheid te interpreteren, gezien het resultaat enkel randsignificant was. Deze bevinding is in strijd met voorgaand onderzoek van Björklund et al. (2010b) dat aantoont dat emotiegeoriënteerde coping met stalking en intrusief gedrag voornamelijk een negatief effect heeft op de consequenties van dit gedrag. In voorgaand onderzoek vond men voornamelijk dat de negatieve vormen van emotiegeoriënteerde coping (e.g., zelfbeschuldiging, ontkenning, rumineren) een negatieve impact hadden en niet zozeer de positieve vormen (e.g., positieve herwaardering, positieve heroriëntatie, opzoeken van sociale steun). In huidig onderzoek werd dit onderscheid tussen positieve en negatieve vormen van emotiegeoriënteerde coping niet gemaakt. Dit zou een mogelijke verklaring kunnen bieden waarom er in huidig onderzoek andere resultaten werden gevonden dan in voorgaande studies. Het lijkt dus niet zozeer van belang welke soort coping men gebruikt. Het feit dat men coping hanteert en probeert om te gaan met het intrusief gedrag van de partner lijkt vooral helpend te zijn.

Sterktes en Beperkingen van de Huidige Studie

In deze studie zijn er enkele sterktes aanwezig die we mogen benadrukken. Een eerste sterkte is dat we huidig onderzoek kunnen zien als een aanvulling op het bestaande onderzoek omtrent het voorkomen van intrusief gedrag bij partners. Voorgaande studies legden immers

de focus vooral op het voorkomen van intrusief gedrag bij ex-partners (Davis et al., 2000; De Smet et al., 2011, 2012, 2013; Spitzberg & Cupach, 2007) die misschien wel de belangrijkste risicogroep zijn voor dit gedrag maar bij wie het gedrag veelal reeds voor de breuk aanwezig was (Logan et al., 2007). Een ander pluspunt is dat er in de huidige studie koppels uit de algemene populatie werden gerekruteerd, waardoor de resultaten dan ook gegeneraliseerd kunnen worden naar volwassen koppels in de algemene bevolking. Voorgaande studies maakten immers hoofdzakelijk gebruik van studentensteekproeven (Björklund et al., 2010; Logan et al., 2000; Lyndon, Sinclair, MacArthur, Fay, Ratajack, & Collier, 2012) die makkelijker te rekruteren zijn, maar waarvan de bevindingen slechts beperkt generaliseerbaar zijn. Daarnaast is er weinig onderzoek voorhanden dat het verband tussen intrusief gedrag en het individueel en relationeel welzijn nader bestudeert. De meeste studies tot op heden bestudeerden de welzijnsgevolgen van extremere vormen van stalking, waardoor de eventuele schadelijke impact van ruimere, mildere vormen van intrusief gedrag nog onderbelicht bleven. Ook de modererende, bufferende rol van coping werd nauwelijks onderzocht in de relatie tussen intrusief gedrag en welzijn, wat ook een sterkte van deze studie is.

Toch kunnen we naast deze sterktes ook enkele beperkingen van huidig onderzoek aankaarten. Doordat er gebruik werd gemaakt van een cross-sectionele opzet was het niet mogelijk om causale verbanden na te gaan. De richtingen van de verbanden zouden ook andersom kunnen gaan dan er in huidig onderzoek verondersteld werd. Er is onderzoek dat aantoonde dat een lagere relatietevredenheid en psychologische problemen ook risicofactoren kunnen zijn voor het ervaren van intrusief gedrag en stalking en dus niet enkel gevolgen zijn (Van der Aa, 2010). Een andere beperking is dat we als onderzoeksmethode gebruik hebben gemaakt van vragenlijsten waardoor geheugenbiases een rol hebben gespeeld alsook zou het kunnen dat sociale wenselijkheid zorgde voor een vertekening in de gegevens. Hiervoor hebben we niet expliciet gecontroleerd. Het probleem van inaccuraatheid door onvolledige, onbetrouwbare of oneerlijke antwoorden (Marchant, 2006-2007) hebben we proberen op te vangen door betrouwbare en valide vragenlijsten te gebruiken en door het anonieme karakter van de studie te benadrukken zodat de respondenten zo eerlijk mogelijk zouden antwoorden. Een andere beperking in dit onderzoek betreft de licht scheef verdeelde totaalscores van twee van onze afhankelijke variabelen wat de verkregen onderzoeksresultaten zou kunnen hebben vertekend (Field, 2009).

Implicaties voor Toekomstig Onderzoek en de Praktijk

Voor toekomstig onderzoek zou het interessant zijn om aan de hand van een longitudinaal onderzoek causale effecten na te gaan tussen intrusief gedrag en welzijn. Op die manier kunnen er nadere uitspraken gedaan worden over de richtingen van de gevonden verbanden. In huidig onderzoek hebben we geen aandacht besteed aan de verschillen tussen

mannen en vrouwen, wat in volgend onderzoek wel interessant kan zijn. Het is mogelijk dat er een verschil aanwezig is tussen mannen en vrouwen in welke copingstijl effectief is. Verder onderzoek is nodig om de huidige bevindingen te repliceren. Alsook zou verder replicatieonderzoek gebruik moeten maken van klinische koppels dat toelaat om de bekomen onderzoeksresultaten te generaliseren naar de klinische praktijk. Verder onderzoek naar de effectiviteit van coping bij verschillende ‘respondenten’ (plegers, slachtoffers, professionals) en met verschillende uitkomstmaten (het individueel welzijn, relationeel welzijn, het ophouden van het gedrag, ...) zou boeiend zijn om een dieper inzicht te krijgen in de effectiviteit van coping, gezien coping een veelzijdig begrip is. Namelijk, wat helpend is voor de pleger is niet altijd helpend voor het slachtoffer, of wat helpt het gedrag te stoppen is niet noodzakelijk gunstig voor het individueel of relationeel welzijn. Bovendien lijkt het belangwekkend voor verder onderzoek om de verschillende vormen van coping (cf. De 14 subschalen van de Brief Cope) apart te bestuderen of toch op zijn minst een onderscheid te maken tussen negatieve en positieve vormen van emotiegeoriënteerde coping die differentiële/verschillende effecten lijken te hebben. Zo zou men nog een fijnmaziger zicht kunnen krijgen op welke copingstijlen nu net wel of niet effectief zijn.

Op basis van de huidige onderzoeksbevindingen kunnen we voorzichtig enkele implicaties formuleren voor de praktijk. Een belangrijke implicatie is dat intrusief gedrag vaak lijkt voor te komen in nog intacte partnerrelaties en partners dus een belangrijke risicogroep vormen voor het stellen en ervaren van intrusief gedrag. Professionals die met koppels werken, zouden hier aandachtig voor mogen zijn. Het bewustzijn dat intrusief gedrag vaak voorkomt, kan helpen om meer alert te zijn om dergelijk gedrag te herkennen en aan te pakken. Het feit dat er een interactie-effect gevonden werd tussen coping en intrusief gedrag op het individueel welzijn geeft aan dat coping weldegelijk een verschil maakt in het welzijn van slachtoffers. Verder onderzoek naar de effectiviteit van coping, zou praktijkmensen dan ook kunnen informeren over welke copingstrategieën zij al dan niet zouden kunnen ondersteunen of slachtoffers laten aanleren. Ten slotte bleek uit de onderzoeksresultaten dat de scores op intrusief gedrag tussen mannen en vrouwen niet onafhankelijk van elkaar maar positief gecorreleerd waren, wat aangeeft dat koppels elkaar vaak versterken in het stellen van intrusief gedrag. Het bewustzijn van dit wederzijds versterkend effect is belangrijk en moedigt aan om met koppels te werken in plaats van met individuen. Doorgaans wordt er uitgegaan van één dader en één slachtoffer, maar het lijkt belangrijk te weten dat beiden hun aandeel hebben in een gedragsketting.

Conclusie

De resultaten bekomen in huidig onderzoek toonden aan dat in een steekproef van Vlaamse koppels de meerderheid van de partners in milde mate intrusief gedrag ervaart van

hun partner. We vonden dat personen die meer intrusief gedrag van hun partner ervaren, een lagere levenskwaliteit en meer psychische klachten, en dus een lager individueel welzijn, vertonen. We vonden ook een randsignificant effect terug van intrusief gedrag op relatietevredenheid. Hoewel we voorzichtig moeten zijn met het interpreteren van dit verband, vonden we dat hoe meer intrusief gedrag men van hun partner ervaart, hoe lager de relatietevredenheid. Daarnaast vonden we dat coping een modererende rol speelt in dit verband tussen intrusief gedrag en welzijn. Met name, bleek dat hoe meer intrusief gedrag men ervaart, hoe lager de algemene levenskwaliteit is, ingeval men minder probleemgeoriënteerde coping hanteert. Naarmate men meer probleemgeoriënteerde coping hanteert, bleek er van een dergelijke negatieve impact van intrusief gedrag op de algemene levenskwaliteit geen sprake te zijn. We vonden ook een randsignificant interactie-effect terug tussen intrusief gedrag en emotiegeoriënteerde coping op de mate van psychische klachten. Hoewel dit resultaat randsignificant is en we voorzichtig moeten zijn met het interpreteren van dit verband, vonden we dat hoe meer intrusief gedrag men van de partner ervaart, hoe meer psychische klachten men rapporteert, maar enkel ingeval men minder gebruik maakt van emotiegerichte coping. Daarentegen bleek dat men minder psychische klachten ervaart ingeval men meer emotiegeoriënteerde coping hanteert om met intrusief gedrag om te gaan. Het ziet er dus naar uit dat zowel probleemgeoriënteerde als emotiegeoriënteerde coping een bufferende rol spelen in de relatie tussen intrusief gedrag en welzijn. Er is dan nood aan verder (longitudinaal) onderzoek om de gevonden verbanden nader te onderzoeken, te repliceren en uit te breiden.

Referenties

- Abrams, K. M., & Robinson, G. E. (2011). Stalking by patients: Doctors' experiences in a Canadian urban area. *The Journal of Nervous and Mental Disease, 199*(10), 738-743.
- Acevedo, S. A. (2006). *An exploration of victim-initiated interventions and the duration of stalking* (Doctoral dissertation).
- Aldwin, C. M., & Revenson, T. A. (1986). Vulnerability to economic stress. *American Journal of Community Psychology, 14*, 161-175.
- Aldwin, C. M., & Revenson, T. A. (1987). Does coping help? A reexamination of the relation between coping and mental health. *Journal of Personality and Social Psychology, 53*, 337-351.
- Alexy, E. M., Burgess, A. W., Baker, T., & Smoyak, S. A. (2005). Perceptions of cyberstalking among college students. *Brief Treatment and Crisis Intervention, 5*, 279-289.
- Amar, A. F. (2006). College women's experience of stalking: Mental health symptoms and changes in routines. *Archives of Psychiatric Nursing, 20*(3), 108-116.
- Andersen, P. A. (1998). The cognitive valence theory of intimate communication. *Progress in Communication Sciences, 39-72*.
- AR, S. (2010). Anxiety, depression and coping strategies in breast cancer patients on chemotherapy. *Malaysian Journal of Psychiatry, 19*.
- Bartholomew, K., & Allison, C. J. (2006). An attachment perspective on abusive dynamics in intimate relationships. *Dynamics of Romantic Love: Attachment, caregiving, and sex*, 102-127.
- Basile, K. C., & Hall, J. E. (2011). Intimate partner violence perpetration by court-ordered men: Distinctions and intersections among physical violence, sexual violence, psychological abuse, and stalking. *Journal of Interpersonal Violence, 26*(2), 230-253.
- Basile, K. C., Arias, I., Desai, S., & Thompson, M. P. (2004). The differential association of intimate partner physical, sexual, psychological, and stalking violence and posttraumatic stress symptoms in a nationally representative sample of women. *Journal of Traumatic Stress, 17*, 413-421.
- Baxter, L. A., & Montgomery, B. M. (1996). *Relating: Dialogues and dialectics*. Guilford Press.
- Beatty, M. J., Valencic, K. M., Rudd, J. E., & Dobos, J. A. (1999). A "dark side"; of communication avoidance: Indirect interpersonal aggressiveness. *Communication Research Reports, 16*(2), 103-109.

- Belknap, J., Fisher, B. S., & Cullen, F. T. (1999). The development of a comprehensive measure of the sexual victimization of college women. *Violence Against Women, 5*(2), 185-214.
- Bell, M. E., Cattaneo, L. B., Goodman, L. A., & Dutton, M. A. (2008). Assessing the risk of future psychological abuse: Predicting the accuracy of battered women's predictions. *Journal of Family Violence, 23*(2), 69-80.
- Betchen, S. J. (2013). *Intrusive partners-elusive mates: The pursuer-distancer dynamic in couples*. Routledge.
- Björklund, K. (2010). Stalking and violence victimization among Finnish university students. *Institute of Behavioural Sciences, Studies in Psychology*.
- Björklund, K., Häkkänen-Nyholm, H., Sheridan, L., & Roberts, K. (2010a). Coping with stalking among university students. *Violence and Victims, 25*(3), 395-408.
- Björklund, K., Häkkänen-Nyholm, H., Sheridan, L., & Roberts, K. (2010b). The prevalence of stalking among Finnish university students. *Journal of Interpersonal Violence, 25*(4), 684-698.
- Blaauw, E., Winkel, F. W., Sheridan, L., Malsch, M., & Arensman, E. (2002). The psychological consequences of stalking victimisation. *Stalking and Psychosexual Obsession: Psychological perspectives for prevention, policing and treatment, 24-33*.
- Bocij, P., & McFarlane, L. (2002). Cyberstalking: Genuine problem or public hysteria?. *Prison service Journal, 140*, 32-36.
- Bok, S. (1982). On the ethics of concealment and revelation. *New York: Pantheon*.
- Boon, J., & Sheridan, L. (2002). *Stalking and Psychosexual Obsession—Psychological Perspectives for Prevention, Policing and Treatment*. Chichester.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and Loss: Attachment. V*. Basic Books.
- Brewster, M. (1998). An exploration of the experiences and needs of former intimate stalking victims. *Final report submitted to the National Institute of Justice*.
- Brewster, M. P. (2001). Legal Help—Seeking Experiences of Former Intimate—Stalking Victims. *Criminal Justice Policy Review, 12*(2), 91-112.
- Brytek-Matera, A., & Schiltz, L. (2013). Comparative structural study of the configuration of coping strategies among female patients with eating disorders and a non-clinical control group. *Psychiatr Danub, 25*, 359-365.
- Burke, S. C., Wallen, M., Vail-Smith, K., & Knox, D. (2011). Using technology to control intimate partners: An exploratory study of college undergraduates. *Computers in Human Behavior, 27*, 1162-1167.
- Buyukcan-Tetik, A., Finkenauer, C., Kuppens, S., & Vohs, K. D. (2013). Both trust and self-control are necessary to prevent intrusive behaviors: Evidence from a longitudinal study of married couples. *Journal of Family Psychology, 27*, 671.

- Campbell, J. N. (2003). An examination of victim reporting levels and perceived satisfaction with the law enforcement response to stalking in the state of Mississippi.
- Campbell, J., & Moore, R. (2011). Self-perceptions of stalking victimization and impacts on victim reporting. *Police Practice and Research, 12*(6), 506-517.
- Canter, D., & Youngs, D. (2012). Sexual and violent offenders' victim role assignments: A general model of offending style. *Journal of Forensic Psychiatry & Psychology, 23*(3), 297-326.
- Carver, C. S. (1997). You want to measure coping but your protocol's too long: Consider the brief cope. *International Journal of Behavioral Medicine, 4*, 92-100.
- Carver, C. S., Scheier, M. F., & Weintraub, J. K. (1989). Assessing coping strategies: a theoretically based approach. *Journal of Personality and Social Psychology, 56*(2), 267.
- Clancy, C. P., Graybeal, A., Tompson, W. P., Badgett, K. S., Feldman, M. E., Calhoun, P. S., ... & Beckham, J. C. (2006). Lifetime Trauma Exposure in Veterans With Military-Related Posttraumatic Stress Disorder: Association With Current Symptomatology.[CME]. *Journal of Clinical Psychiatry, 67*(9), 1346-1353.
- Clérambault, D. (1942). Gaëtan Gatian. "Les psychoses passionnelles." *Oeuvres Psychiatriques. Paris: Presses Universitaires*, 315-22.
- Cook, W. L., & Kenny, D. A. (2005). The actor-partner interdependence model: A model of bidirectional effects in developmental studies. *International Journal of Behavioral Development, 29*, 101-109. doi:10.1080/01650250444000405
- Coyne, J.C., & Smith, D.A. (1991). Couples coping with a myocardial infarction: a contextual perspective on wives' distress. *Journal of Personality and Social Psychology, 61*(3), 404.
- Cupach, W. R., & Carson, C. L. (2002). Characteristics and consequences of interpersonal complaints associated with perceived face threat. *Journal of Social and Personal Relationships, 19*(4), 443-462.
- Cupach, W. R., & Spitzberg, B. H. (2000). Obsessive relational intrusion: Incidence, perceived severity, and coping. *Violence and Victims, 15*(4), 357-372.
- Cupach, W. R., & Spitzberg, B. H. (2007). *The dark side of interpersonal communication*. Psychology Press.
- Cupach, W. R., Spitzberg, B. H., & Carson, C. L. (2000). Toward a theory of obsessive relational intrusion and stalking. *Communication and Personal Relationships, 131-146*.

- Cutting, L. P., Aakre, J. M., & Docherty, N. M. (2006). Schizophrenic patients' perceptions of stress, expressed emotion, and sensitivity to criticism. *Schizophrenia Bulletin*, *32*, 743-750.
- Dake, J. A., Price, J. H., Maziarz, L., & Ward, B. (2012). Prevalence and correlates of sexting behavior in adolescents. *American Journal of Sexuality Education*, *7*(1), 1-15.
- De Smet, O., & Buysse, A. (2011). Een wetenschappelijke kijk op ongewenst gedrag en stalking bij (ex-) partnergeweld. *Partnergeweld: als liefde een gevecht wordt*, 39-51.
- De Smet, O., Buysse, A., & Brondeel, R. (2011). Effect of the breakup context on unwanted pursuit behavior perpetration between former partners. *Journal of Forensic Sciences*, *56*, 934-941.
- De Smet, O., Loeys, T., & Buysse, A. (2013). Ex-couples' unwanted pursuit behavior: An actor– partner interdependence model approach. *Journal of Family Psychology*, *27*, 221.
- Derby, K., Knox, D., & Easterling, B. (2012). Snooping in romantic relationships. *College Student Journal*, *46*, 333.
- DiVasto, P. V., Kaufman, A., Rosner, L., Jackson, R., Christy, J., Pearson, S., & Burgett, T. (1984). The prevalence of sexually stressful events among females in the general population. *Archives of Sexual Behavior*, *13*(1), 59-67.
- Drummond, S., & Brough, P. (2016). Proactive coping and preventive coping: Evidence for two distinct constructs?. *Personality and Individual Differences*, *92*, 123-127.
- Dunn, J. L. (1999). What love has to do with it: The cultural construction of emotion and sorority women's responses to forcible interaction. *Social Problems*, *46*(3), 440-459.
- Dutton, L. B., & Winstead, B. A. (2006). Predicting unwanted pursuit: Attachment, relationship satisfaction, relationship alternatives, and break-up distress. *Journal of Social and Personal Relationships*, *23*, 565-586.
- Dutton, L. B., & Winstead, B. A. (2010). Types, frequency, and effectiveness of responses to unwanted pursuit and stalking. *Journal of Interpersonal Violence*.
- Elphinston, R. A., & Noller, P. (2011). Time to face it! Facebook intrusion and the implications for romantic jealousy and relationship satisfaction. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, *14*, 631-635.
- Elsheshtawy, E. A., Abo-Elez, W. F., Ashour, H. S., & Farouk, O. (2014). Coping strategies in Egyptian ladies with breast cancer. *Breast cancer: Basic and Clinical Research*, *8*, 97.
- Fanjoux-Cohen, L., Mouly-Bandini, A., Werner, P. D., & Green, R. J. (1998). Rethinking marital enmeshment: distinguishing intrusiveness from closeness-caregiving among French couples. *European Psychiatry*, *13*, 46-51.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. Sage publications.

- Finch, E. (2001). *The criminalisation of stalking: Constructing the Problem and Evaluating the Solution*. Routledge.
- Finn, J. (2004). A survey of online harassment at a university campus. *Journal of Interpersonal Violence, 19*, 468-483.
- Finn, J., & Banach, M. (2000). Victimization online: The downside of seeking human services for women on the Internet. *CyberPsychology & Behavior, 3*, 785-796
- Fisher, B. S. (2010). *Encyclopedia of Victimology and Crime Prevention* (Vol. 1). Sage.
- Flicker, S. M., Cerulli, C., Zhao, X., Tang, W., Watts, A., Xia, Y., & Talbot, N. L. (2011). Concomitant forms of abuse and help-seeking behavior among white, African American, and Latina women who experience intimate partner violence. *Violence Against Women, 1077801211414846*.
- Folkes, V. S. (1982). Communicating the reasons for social rejection. *Journal of Experimental Social Psychology, 18*(3), 235-252.
- Folkman, S. (1997). Positive psychological states and coping with severe stress. *Social Science & Medicine, 45*, 1207-1221.
- Folkman, S., & Lazarus, R. S. (1980). An analysis of coping in a middle-aged community sample. *Journal of Health and Social Behavior, 219-239*.
- Folkman, S., & Lazarus, R. S. (1988). Coping as a mediator of emotion. *Journal of Personality and Social Psychology, 54*, 466.
- Folkman, S., & Lazarus, R. S. (1988). The relationship between coping and emotion: Implications for theory and research. *Social Science & Medicine, 26*, 309-317.
- Folkman, S., Lazarus, R. S., Dunkel-Schetter, C., DeLongis, A., & Gruen, R. J. (1986). Dynamics of a stressful encounter: cognitive appraisal, coping, and encounter outcomes. *Journal of Personality and Social Psychology, 50*, 992.
- Folkman, S., Lazarus, R. S., Gruen, R. J., & DeLongis, A. (1986). Appraisal, coping, health status, and psychological symptoms. *Journal of Personality and Social Psychology, 50*, 571.
- Folkman, S., Lazarus, R. S., Pimley, S., & Novacek, J. (1987). Age differences in stress and coping processes. *Psychology and Aging, 2*, 171.
- Folkman, S., Moskowitz, J. T., Ozer, E. M., & Park, C. L. (1997). Positive meaningful events and coping in the context of HIV/AIDS. In *Coping with Chronic Stress* (pp. 293-314). Springer US.
- Follingstad, D. R. (2011). A measure of severe psychological abuse normed on a nationally representative sample of adults. *Journal of Interpersonal Violence, 26*(6), 1194-1214.
- Forjaz, M. J., Ayala, A., Rodriguez-Blazquez, C., Prieto-Flores, M. E., Fernandez-Mayoralas, G., Rojo-Perez, F., & Martinez-Martin, P. (2012). Rasch analysis of the International Wellbeing Index in older adults. *International Psychogeriatrics, 24*, 324-332.

- Fox, K. A., Nobles, M. R., & Fisher, B. S. (2011). Method behind the madness: An examination of stalking measurements. *Aggression and Violent Behavior, 16*(1), 74-84.
- Fry, P. S., & Barker, L. A. (2002). Quality of relationships and structural properties of social support networks of female survivors of abuse. *Genetic, Social, and General Psychology Monographs, 128*(2), 139.
- Gaines, S. O. (1994). Exchange of respect-denying behaviors among male-female friendships. *Journal of Social and Personal Relationships, 11*(1), 5-24.
- Garcia, C. (2010). Conceptualization and measurement of coping during adolescence: A review of the literature. *Journal of Nursing Scholarship, 42*(2), 166-185.
- GEISTMAN JR, H. J. (2003). *Police responses to stalking* (Doctoral dissertation, Wayne State University, Detroit).
- Geistman, J., Smith, B., Lambert, E. G., & Cluse-Tolar, T. (2013). What to do about stalking: a preliminary study of how stalking victims responded to stalking and their perceptions of the effectiveness of these actions. *Criminal Justice Studies, 26*(1), 43-66.
- Goldberg, D. P. (1972). The detection of psychiatric illness by questionnaire: A technique for the identification and assessment of non-psychotic psychiatric illness.
- Goldberg, D., & Williams, P. (1988). General health questionnaire (GHQ). *Swindon, Wiltshire, UK: nferNelson*.
- Green, R. J., & Werner, P. D. (1996). Intrusiveness and Closeness-Caregiving: Rethinking the Concept of Family "Enmeshment". *Family Process, 35*, 115-136.
- Gregorie, T. M. (2001). Cyberstalking: Dangers on the information superhighway. *National Center for Victims of crime*.
- Haugaard, J. J., & Seri, L. G. (2003). Stalking and other forms of intrusive contact after the dissolution of adolescent dating or romantic relationships. *Violence and Victims, 18*(3), 279-297.
- Hawk, S. T., Keijsers, L., Hale III, W. W., & Meeus, W. (2009). Mind your own business! Longitudinal relations between perceived privacy invasion and adolescent-parent conflict. *Journal of Family Psychology, 23*, 511.
- Hefner, V., & Wilson, B. J. (2013). From love at first sight to soul mate: The influence of romantic ideals in popular films on young people's beliefs about relationships. *Communication Monographs, 80*(2), 150-175.
- Kamphuis, J. H., & Emmelkamp, P. M. (2001). Traumatic distress among support-seeking female victims of stalking. *American Journal of Psychiatry, 158*(5), 795-798.

- Kamphuis, J. H., Emmelkamp, P. M., & Bartak, A. (2003). Individual differences in post-traumatic stress following post-intimate stalking: stalking severity and psychosocial variables. *British Journal of Clinical Psychology, 42*(2), 145-156.
- Kamphuis, J. H., Galeazzi, G. M., De Fazio, L., Emmelkamp, P. M., Farnham, F., Groenen, A., ... & Vervaeke, G. (2005). Stalking—perceptions and attitudes amongst helping professions. An EU cross-national comparison. *Clinical Psychology & Psychotherapy, 12*(3), 215-225.
- Kandell, J. J. (1998). Internet addiction on campus: The vulnerability of college students. *CyberPsychology & Behavior, 1*, 11-17.
- Kaslow, F. W. (2000). *Handbook of couple and family forensics: A sourcebook for mental health and legal professionals*. John Wiley & Sons Inc.
- Krause, N. (1997). Anticipated support, received support, and economic stress among older adults. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences, 52*(6), P284-P293.
- L. Fredrickson, B., & Levenson, R. W. (1998). Positive emotions speed recovery from the cardiovascular sequelae of negative emotions. *Cognition & Emotion, 12*, 191-220.
- La Guardia, J. G., & Patrick, H. (2008). Self-determination theory as a fundamental theory of close relationships. *Canadian Psychology/Psychologie Canadienne, 49*, 201.
- Langhinrichsen-Rohling, J., Selwyn, C., & Rohling, M. L. (2012). Rates of bidirectional versus unidirectional intimate partner violence across samples, sexual orientations, and race/ethnicities: A comprehensive review. *Partner Abuse, 3*(2), 199-230.
- Lavy, S., Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2010). Autonomy–proximity imbalance: An attachment theory perspective on intrusiveness in romantic relationships. *Personality and Individual Differences, 48*, 552-556.
- Lavy, S., Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2013). Intrusiveness from an attachment theory perspective: A dyadic diary study. *Personality and Individual Differences, 55*, 972-977.
- Lavy, S., Mikulincer, M., Shaver, P. R., & Gillath, O. (2009). Intrusiveness in romantic relationships: A cross-cultural perspective on imbalances between proximity and autonomy. *Journal of Social and Personal Relationships, 26*, 989-1008.
- Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1984). Coping and adaptation. *The handbook of behavioral medicine, 282-325*.
- Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping*. Springer publishing company.

- Lazarus, R. S., & Launier, R. (1978). Stress-related transactions between person and environment. In *Perspectives in Interactional Psychology* (pp. 287-327). Springer US.
- Le Poire, B. A., Burgoon, J. K., & Parrott, R. (1992). Status and privacy restoring communication in the workplace. *Journal of Applied Communication Research*, 20(4), 419-436.
- Lee, R. K. (1997). Romantic and electronic stalking in a college context. *Wm. & Mary J. Women & L.*, 4, 373.
- Lees-Haley, P. R., Lees-Haley, C. E., Price, J. R., & Williams, C. W. (1994). A sexual harassment-emotional distress rating scale. *American Journal of Forensic Psychology*.
- Lenhart, A., Purcell, K., Smith, A., & Zickuhr, K. (2010). Social Media & Mobile Internet Use among Teens and Young Adults. Millennials. *Pew Internet & American Life Project*.
- Logan, T. K., & Cole, J. (2007). The impact of partner stalking on mental health and protective order outcomes over time. *Violence and Victims*, 22(5), 546-562.
- Logan, T. K., Shannon, L., & Cole, J. (2007). Stalking victimization in the context of intimate partner violence. *Violence and Victims*, 22(6), 669-683.
- Lyndon, A.E., Sinclair, H.C., MacArthur, J., Fay, B., Ratajack, E., & Collier, K.E. (2012) An introduction to issues of gender in stalking research. *Sex Roles*, 66, 299-310. doi: 10.1007/s11199-011-0106-2
- Marchant, T. (2006-2007). *Methoden en technieken voor empirisch onderzoek*. Cursus gepresenteerd tijdens opleiding klinische psychologie, Universiteit Gent.
- Marques, E. (2015). De gevolgen van ongewenst intrusief gedrag in partnerrelaties: Een studie naar de rol van coping (Unpublished master's thesis). Universiteit Gent, Faculteit Psychologie en Pedagogische wetenschappen, België.
- Martell, D. A., Matthews, D. B., Hrouda, D. R., Warren, J., Dietz, P. E., & Stewart, T. M. (1991). Threatening and otherwise inappropriate letters to members of the United States Congress. *Journal of Forensic Science*, 36(5), 1445-1468.
- Menaghan, E. (1982). Measuring coping effectiveness: A panel analysis of marital problems and coping efforts. *Journal of Health and Social Behavior*, 220-234.
- Menninger, K. A. (1963). Appendix to The Vital Balance: The Life Process in Mental Health and Illness.
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2010). *Attachment in adulthood: Structure, dynamics, and change*. Guilford Press.
- Miller, N. E. (1980). A perspective on the effects of stress and coping on disease and health. In *Coping and health* (pp. 323-353). Springer US.

- Mitchell, K. J., Finkelhor, D., & Wolak, J. (2001). Risk factors for and impact of online sexual solicitation of youth. *Jama*, *285*(23), 3011-3014.
- Mitchell, R. E., & Hodson, C. A. (1986). Coping and social support among battered women: An ecological perspective. *Stress, Social Support, and Women*, 153-169.
- Moskowitz, J. T., Folkman, S., Collette, L., & Vittinghoff, E. (1996). Coping and mood during AIDS-related caregiving and bereavement. *Annals of Behavioral Medicine*, *18*, 49-57.
- Mullen, P. E., Pathé, M., & Purcell, R. (2000). *Stalkers and their victims*. Cambridge University Press.
- Nguyen, L. K., Spitzberg, B. H., & Lee, C. M. (2012). Coping with obsessive relational intrusion and stalking: The role of social support and coping strategies. *Violence and Victims*, *27*(3), 414-433.
- Nunnally, J. (1978). *Psychometric theory*. New York: McGraw-Hill.
- Ong, A. D., Bergeman, C. S., Bisconti, T. L., & Wallace, K. A. (2006). Psychological resilience, positive emotions, and successful adaptation to stress in later life. *Journal of Personality and Social Psychology*, *91*, 730.
- Path, M., & Mullen, P. E. (1997). The impact of stalkers on their victims. *The British Journal of Psychiatry*, *170*, 12-17.
- Pearlin, L. I., & Schooler, C. (1978). The structure of coping. *Journal of Health and Social Behavior*, 2-21.
- Petronio, S. (1994). Privacy binds in family interactions: The case of parental privacy invasion.
- Petronio, S. (2002). *Boundaries of privacy*. State University of New York Press, Albany, NY.
- Petronio, S. (2008). *Communication privacy management theory*. John Wiley & Sons, Inc..
- Prager, K. J., & Roberts, L. J. (2004). Deep intimate connection: Self and intimacy in couple relationships. *Handbook of closeness and intimacy*, 43-60.
- Purcell, R., Pathé, M., & Mullen, P. E. (2001). A study of women who stalk. *American Journal of Psychiatry*.
- Purcell, R., Pathe, M., & Mullen, P. E. (2005). Association between stalking victimisation and psychiatric morbidity in a random community sample. *The British Journal of Psychiatry*, *187*, 416-420.
- Purcell, R., Pathé, M., Baksheev, G. N., MacKinnon, A., & Mullen, P. (2012). What mediates psychopathology in stalking victims? The role of individual-vulnerability and stalking-related factors. *Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, *23*(3), 361-370.

- Randall, A.K., & Bodenmann, G. (2009). The role of stress on close relationships and marital satisfaction. *Clinical Psychology Review*, 29(2), 105-115.
- Rees, S., Silove, D., Chey, T., Ivancic, L., Steel, Z., Creamer, M., ... & Slade, T. (2011). Lifetime prevalence of gender-based violence in women and the relationship with mental disorders and psychosocial function. *Jama*, 306(5), 513-521.
- Reno, J. (1999). Cyberstalking: A new challenge for law enforcement and industry. *US Department of Justice*. Retrieved June, 25, 2009.
- Richardson, D. R., & Green, L. R. (1997). Circuitous Harm. In *Aversive interpersonal behaviors* (pp. 171-188). Springer US.
- Rusbult, C. E., Martz, J. M., & Agnew, C. R. (1998). The investment model scale: Measuring commitment level, satisfaction level, quality of alternatives, and investment size. *Personal Relationships*, 5, 357-387.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55, 68.
- Saffrey, C., Bartholomew, K., Scharfe, E., Henderson, A. J., & Koopman, R. (2003). Self-and partner-perceptions of interpersonal problems and relationship functioning. *Journal of Social and Personal Relationships*, 20, 117-139.
- Sharkey, W. F. (1997). Why would anyone want to intentionally embarrass me?. In *Aversive Interpersonal Behaviors* (pp. 57-90). Springer US.
- Sheridan, L., Davies, G., & Boon, J. (2001). The course and nature of stalking: A victim perspective. *The Howard Journal of Criminal Justice*, 40(3), 215-234.
- Sinclair, H. C., Ladny, R. T., & Lyndon, A. E. (2011). Adding insult to injury: effects of interpersonal rejection types, rejection sensitivity, and self-regulation on obsessive relational intrusion. *Aggressive Behavior*, 37, 503-520.
- Southworth, C., Finn, J., Dawson, S., Fraser, C., & Tucker, S. (2007). Intimate partner violence, technology, and stalking. *Violence Against Women*, 13, 842-856.
- Spitzberg, B. H., & Cupach, W. R. (2001). Paradoxes of pursuit: Toward a relational. *Stalking crimes and victim protection: Prevention, Intervention, Threat Assessment, and Case Management*, 97.
- Spitzberg, B. H., & Cupach, W. R. (2001). Power, empathy, and sex role ideology as predictors of obsessive relational intrusion. Top Four paper presented at the Western States Communication Association Conference, Coeur d'Alene, ID.
- Spitzberg, B. H., & Cupach, W. R. (2003). What mad pursuit?: Obsessive relational intrusion and stalking related phenomena. *Aggression and Violent Behavior*, 8, 345-375.
- Spitzberg, B. H., & Cupach, W. R. (2007). The state of the art of stalking: Taking stock of the emerging literature. *Aggression and Violent Behavior*, 12, 64-86.

- Spitzberg, B. H., & Cupach, W. R. (2014). *The dark side of relationship pursuit: From attraction to obsession and stalking*. Routledge.
- Spitzberg, B. H., & Hoobler, G. (2002). Cyberstalking and the technologies of interpersonal terrorism. *New Media & Society*, 4, 71-92.
- Spitzberg, B. H., Nicastro, A. M., & Cousins, A. V. (1998). Exploring the interactional phenomenon of stalking and obsessive relational intrusion. *Communication Reports*, 11, 33-47.
- Stieger, S., Burger, C., & Schild, A. (2008). Lifetime prevalence and impact of stalking: Epidemiological data from Eastern Austria. *The European Journal of Psychiatry*, 22(4), 235-241.
- Storey, J. E., & Hart, S. D. (2011). How do police respond to stalking? An examination of the risk management strategies and tactics used in a specialized anti-stalking law enforcement unit. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 26(2), 128-142.
- Swanberg, J. E., Macke, C., & Logan, T. K. (2006). Intimate partner violence, women, and work: Coping on the job. *Violence and Victims*, 21(5), 561-578.
- Tedeschi, J. T., & Felson, R. B. (1994). Violence, aggression, and coercive actions. *American Psychological Association*.
- Thompson, C. M., & Dennison, S. M. (2008). Defining relational stalking in research: Understanding sample composition in relation to repetition and duration of harassment. *Psychiatry, Psychology and Law*, 15, 482-499.
- Tjaden, P. G., & Thoennes, N. (1998). *Stalking in America: Findings from the national violence against women survey* (pp. 1-20). US Department of Justice, Office of Justice Programs, National Institute of Justice.
- Tuncay, T., Musabak, I., Gok, D. E., & Kutlu, M. (2008). The relationship between anxiety, coping strategies and characteristics of patients with diabetes. *Health and Quality of Life Outcomes*, 6, 1.
- US Dept of Justice, Office on Violence Against Women, Grants Office, & United States of America. (2001). *Stalking and Domestic Violence: Report to Congress Under the Violence Against Women Act*.
- Vaillant, G. E. (1977). *Adaptation to life*. Boston. *Little, Brown*.
- Van der Aa, S. (2010). *Stalking in the Netherlands: Nature and prevalence of the problem and the effectiveness of anti-stalking measures*. Maklu.
- Vangelisti, A. L. (1994). Messages that hurt.
- Vangelisti, A. L., Daly, J. A., & RUDNICK, J. (1991). Making people feel guilty in conversations. *Human Communication Research*, 18(1), 3-39.
- Vaughn, C. E., & Leff, J. P. (1981). Patterns of emotional response in relatives of schizophrenic patients. *Schizophrenia Bulletin*, 7, 43.

- Vervaeke, G. (2005). Recognition and perceptions of stalking by police officers and general practitioners: a multi-centre European study.
- Vinkers, C. D., Finkenauer, C., & Hawk, S. T. (2011). Why do close partners snoop? Predictors of intrusive behavior in newlywed couples. *Personal Relationships, 18*, 110-124.
- Wagner, J. (1980). Strategies of dismissal: Ways and means of avoiding personal abuse. *Human Relations, 33*(9), 603-622.
- Walby, S., Allen, J., & Simmons, J. (2004). *Domestic violence, sexual assault and stalking: Findings from the British Crime Survey*. London: Home Office Research, Development and Statistics Directorate.
- Werner, P. D., Green, R. J., Greenberg, J., Browne, T. L., & McKenna, T. E. (2001). Beyond enmeshment: evidence for the independence of intrusiveness and closeness-caregiving in married couples. *Journal of Marital and Family Therapy, 27*, 459-471.
- Westrup, D., & Fremouw, W. J. (1998). Stalking behavior: A literature review and suggested functional analytic assessment technology. *Aggression and Violent Behavior, 3*(3), 255-274.
- Westrup, D., & Fremouw, W. J. (1998). Stalking behavior: A literature review and suggested functional analytic assessment technology. *Aggression and Violent Behavior, 3*, 255-274.
- Whitty, M. T., Baker, A. J., & Inman, J. A. (Eds.). (2007). *Online matchmaking* (pp. 57-69). Hampshire and New York: Palgrave Macmillan.
- Williams, K. D. (1997). Social ostracism. In *aversive interpersonal behaviors* (pp. 133-170). Springer US.
- Yiengprugsawan, V., Seubsman, S. A., Khamman, S., Lim, L. Y., Sleight, A. C., & Thai Cohort Study Team. (2010). Personal Wellbeing Index in a national cohort of 87,134 Thai adults. *Social Indicators Research, 98*, 201-215.

Bijlagen

Bijlage I: Informatiebrief voor het rekruteren van koppels

Bijlage II: Informatiebrief in de envelop en blad met toegangscodes voor de online vragenlijst

Bijlage III: Vragenlijstenbundel

- a. Introductie webpagina
- b. Geïnformeerde toestemmingsverklaring

Bijlage IV: De gebruikte vragenlijsten in deze studie

- a. Algemene gegevens
- b. Intrusive Behavior Scale
- c. Personal Wellbeing Index–Adults
- d. General Health Questionnaire–12
- e. Investment Model Scale
- f. Brief Cope

Bijlage I: Informatiebrief voor het rekruteren van koppels

INFORMATIEBRIEF VOOR DEELNEMERS AAN ONDERZOEK BIJ KOPPELS

Beste,

Sinds jaren doet de onderzoeksgroep Relatie- en Gezinsstudies van de Universiteit Gent wetenschappelijk onderzoek naar partnerrelaties. Dit onderzoek heeft tot doel inzicht te krijgen in verschillende aspecten van partnerrelaties: privacy, betrokkenheid, vertrouwen, tevredenheid, behoeften, conflicten,... die koppels ervaren in hun relatie.

Ook op dit moment voeren wij een studie uit bij koppels die kadert binnen deze doelstelling en waarvoor wij vriendelijk jouw medewerking vragen. Concreet zal je gevraagd worden een aantal vragen over jezelf, je partner en jullie relatie te beantwoorden via computer. Ook jouw partner wordt gevraagd deze vragenlijst in te vullen. Jij en je partner zullen de vragenlijst kunnen invullen tijdens een huisbezoek van één van onze onderzoeksmedewerkers en dit zal ongeveer 1 uur duren.

Dit onderzoek werd goedgekeurd en staat onder toezicht van de Ethische Commissie van de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen. De informatieverzameling gebeurt volledig anoniem. Je zult op geen enkel moment gevraagd worden om identificatiegegevens (zoals naam, adres) in te vullen. De ingezamelde gegevens zullen enkel worden gebruikt in het kader van het lopend wetenschappelijk onderzoek. We geven absolute garantie van anonimiteit bij het verzamelen, verwerken, bewaren en rapporteren over de ingezamelde gegevens (conform de Wet op de Persoonlijke Levenssfeer van 1992). Jouw deelname aan dit onderzoek berust verder op vrijwillige basis, dus je kunt op elk moment beslissen om uit het onderzoek te stappen zonder hierbij een reden te moeten opgeven. Indien je later op de hoogte wilt gebracht worden van de resultaten van dit onderzoek, dan kan je steeds op aanvraag een samenvatting van de algemene onderzoeksbevindingen krijgen.

Ben je ouder dan 18, heb je een vaste heteroseksuele relatie gedurende minstens 1 jaar en hebben jij en je partner interesse om deel te nemen aan dit onderzoek? Contacteer dan Elke Breye (elkebreye@hotmail.com –0478 45 78 88) om een afspraak voor een huisbezoek te maken.

Indien je nog vragen hebt met betrekking tot het onderzoek, kan je steeds contact opnemen met Dr. Olivia De Smet (Olivia.DeSmet@UGent.be – 09 264 94 43).

Met vriendelijke groeten en dank,

Elke Breye
(Masterstudent Klinische Psychologie, UGent)

Dr. Olivia De Smet
Onderzoeksgroep Relatie- en Gezinsstudies (www.familylab.ugent.be)
Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen - Universiteit Gent
Henri Dunantlaan 2 - 9000 Gent
Tel: 09 264 94 43 – E-mail: Olivia.DeSmet@UGent.be

Bijlage II: Informatiebrief in de envelop en blad met toegangscode voor de online vragenlijst

INFORMATIEBRIEF VOOR DEELNEMERS AAN ONDERZOEK BIJ KOPPELS

Beste,

Vooreerst onze dank voor jouw medewerking aan dit wetenschappelijk onderzoek naar partnerrelaties! Wij zijn geïnteresseerd in beide partners hun ervaringen in de relatie en vragen dan ook dat zowel jij als jouw partner de vragenlijst invullen. Het is van belang dat jullie dit elk afzonderlijk doen.

Om de elektronische vragenlijst te starten, dien je te surfen naar onderstaande link:

<https://www.survey.ugent.be/survey/index.php/442293/lang-nl>

Nadat je online je toestemming tot deelname aan dit onderzoek gegeven hebt, zal je gevraagd worden om je persoonlijke code in te geven. In deze envelop is er een code voorzien voor de man en een code voorzien voor de vrouw. Op die manier weet je welke code voor jou en welke code voor jouw partner bestemd is. Aangezien de informatieverzameling voor deze studie volledig anoniem gebeurt, zal deze code op geen enkele manier aan persoonlijke informatie van jou gekoppeld worden. De gegevens die via deze online bevraging verzameld worden, worden bovendien op een beveiligde server van de universiteit bewaard.

De onderzoeksmedewerker bij je thuis, zal je, indien nodig, bijstaan bij het invullen van de vragenlijst. Indien je nog vragen hebt met betrekking tot het onderzoek, kan je je steeds wenden tot de onderzoeksmedewerker bij je thuis of kan je steeds contact opnemen met Dr. Olivia De Smet (Olivia.DeSmet@UGent.be – 09 264 94 43).

Met vriendelijke groeten en dank,

Elke Breye
(Masterstudent Klinische Psychologie, UGent)

Dr. Olivia De Smet
Onderzoeksgroep Relatie- en Gezinsstudies (www.familylab.ugent.be)
Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen - Universiteit Gent
Henri Dunantlaan 2 - 9000 Gent
Tel: 09 264 94 43 – E-mail: Olivia.DeSmet@UGent.be

PERSOONLIJKE CODE MAN

XXXXXXXXXXXXXX

PERSOONLIJKE CODE VROUW

XXXXXXXXXXXXXX

Bijlage III: a. Introductie webpagina

Beste,

Bedankt voor jouw medewerking aan dit onderzoek. Dit onderzoek heeft tot doel inzicht te krijgen in verschillende aspecten van partnerrelaties. Er zal je zo dadelijk gevraagd worden een aantal vragen over jezelf, je partner en jullie relatie te beantwoorden.

Het onderzoek zal ongeveer 1 uur duren. Sommige mensen hebben wat meer tijd nodig, anderen wat minder. Neem gerust de tijd die je nodig hebt. Het is belangrijk tijdens het invullen van de vragenlijst niet te overleggen met je partner, de instructies steeds aandachtig te lezen, geen vragen open te laten en de vragen zo eerlijk mogelijk te beantwoorden. Goede of foute antwoorden bestaan niet, vooral wat je denkt en voelt is van belang voor ons!

Dit onderzoek werd goedgekeurd en staat onder toezicht van de Ethische Commissie van de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen. De informatieverzameling gebeurt volledig anoniem. Je zult op geen enkel moment gevraagd worden om identificatiegegevens (zoals naam, adres) in te vullen. Ook de code die je straks zal ingeven, zal op geen enkele manier aan persoonlijke informatie van jou gekoppeld worden. De ingezamelde gegevens zullen enkel worden gebruikt in het kader van het lopend wetenschappelijk onderzoek. We geven absolute garantie van anonimiteit bij het verzamelen, verwerken, bewaren en rapporteren over de ingezamelde gegevens (conform de Wet op de Persoonlijke Levenssfeer van 1992). Jouw deelname aan dit onderzoek berust verder op vrijwillige basis, dus je kunt op elk moment beslissen om uit het onderzoek te stappen zonder hierbij een reden te moeten opgeven. Indien je later op de hoogte wilt gebracht worden van de resultaten van dit onderzoek, dan kan je steeds op aanvraag een samenvatting van de algemene onderzoeksbevindingen krijgen.

Indien je nog vragen hebt met betrekking tot het onderzoek, kan je je steeds wenden tot de onderzoeksmedewerker bij je thuis of kan je steeds contact opnemen met Dr. Olivia De Smet (Olivia.DeSmet@UGent.be – 09 264 94 43).

Indien je beslist om deel te nemen, vragen wij je vriendelijk om hieronder op de knop 'volgende' te klikken. Terugkeren in de vragenlijst is niet mogelijk. Gelieve dan ook niet op de 'terug' pijl links bovenaan je scherm te klikken als je de vragenlijst aan het invullen bent!

Met vriendelijke groeten en dank,

Dr. Olivia De Smet
Onderzoeksgroep Relatie- en Gezinsstudies (www.familylab.ugent.be)
Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen - Universiteit Gent
Henri Dunantlaan 2 - 9000 Gent
Tel: 09 264 94 43 – E-mail: Olivia.DeSmet@UGent.be

Joke Ferfers en Elke Breye
(Masterstudenten Klinische Psychologie, UGent)

Bijlage III: b. Geïnfomeerde toestemmingsverklaring

Ik, de deelnemer, verklaar hierbij

(1) dat de onderzoeker mij heeft ingelicht over de achtergrond, doelstelling, inhoud, opzet en verwachte duur van het onderzoek

(2) dat ik elke vraag in verband met het onderzoek heb kunnen stellen en er ook antwoord op heb gekregen

(3) dat ik geheel uit vrije wil deelneem aan het onderzoek

(4) dat ik op de hoogte ben van de mogelijkheid dat ik mijn deelname aan het onderzoek op elk moment kan stop zetten, zonder hiervoor een reden te moeten opgeven

(5) dat ik begrijp en toelaat dat alle gegevens die ik in het kader van dit onderzoek verstrek, anoniem verwerkt zullen worden en enkel gebruikt zullen worden in het kader van wetenschappelijk onderzoek

(6) dat ik de toelating geef aan de onderzoekers om mijn resultaten op anonieme wijze te bewaren, te verwerken, en erover te rapporteren

(7) dat ik ervan op de hoogte ben dat ik op aanvraag een samenvatting van de algemene onderzoeksbevindingen kan krijgen

Gelezen en goedgekeurd

Ja

Nee

Gelieve de datum van vandaag in te geven:

Bijlage III: c. Algemene gegevens

- Wat is je geboortegeslacht?
  - Man
  - Vrouw

- Wat is je leeftijd? _____ jaar

- Wat is je nationaliteit? (vermeld op je identiteitskaart)
  - Belg
  - Andere: _____

- Wat is je hoogst behaalde diploma? (kies één van de volgende antwoorden)
  - Lager onderwijs (tot 12 jaar)
  - Lager secundair onderwijs (tot 15 jaar)
  - Hoger secundair onderwijs (tot 18 jaar)
  - Hoger onderwijs – 1 cyclus (voorheen korte type - kandidatuur, professionele of academische bachelor)
  - Hoger onderwijs – 2 cycli (voorheen lange type - licentiaat, master, master-na-master)
  - Hoger onderwijs – 3 cycli (doctoraat)
  - Andere: _____

- Tot welke leeftijd ben je in voltijds dagonderwijs naar school geweest? Tot de leeftijd van _____ jaar

- Wat is je huidige beroepssituatie? (kies één van de volgende antwoorden)
  - Arbeider
  - Bediende
  - Midden kaderlid
  - Hoger kaderlid
  - Zelfstandige
  - Werkloos/werkzoekend
  - Huisvrouw/huisman
  - Gepensioneerd
  - Student
  - Arbeidsongeschikt
  - Andere: _____

- Hoeveel uren betaald werk voer je op dit moment gewoonlijk uit per week? _____ uren per week

- Wat is op dit moment je eigen normaal netto-inkomen per maand? (inkomen uit arbeid, verhuur van onroerende goederen, uitkeringen,...) _____ euro per maand

- Hoe lang ben je al samen met je huidige partner? _____ jaren en _____ maanden

- Wat is de aard van de relatie met je partner? (kies één van de volgende antwoorden)
  - Vaste relatie maar apart wonend
  - Feitelijk samenwonend (= ongehuwd en geen samenlevingscontract)
  - Wettelijk samenwonend (= ongehuwd maar wel samenlevingscontract)
  - Getrouwd

- Zijn er kinderen in de relatie met je partner? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)
  - Neen
  - Ja, ik heb kinderen met mijn huidige partner. Hoeveel? _____
  - Ja, ik heb kinderen uit een vorige relatie. Hoeveel? _____
  - Ja, mijn partner heeft kinderen uit een vorige relatie. Hoeveel? _____

- Hoeveel inwonende kinderen zijn er momenteel in je gezinssituatie? _____

- Zijn jij en je partner al uit elkaar geweest? (breuk of echtscheiding)
  - Ja: _____ keer
  - Neen

- Hoelang is het geleden dat jullie de laatste keer uit elkaar zijn geweest?
  - _____ jaren en _____ maanden geleden
  - Niet van toepassing

- De laatste keer dat jullie uit elkaar zijn geweest, wie wou de breuk dan het meest? (kies één van de volgende antwoorden)
  - Ik
  - Mijn partner
  - Beiden evenveel
  - Niet van toepassing

- Ben je momenteel soms in behandeling of begeleiding voor moeilijkheden in de relatie met je partner?
  - Ja
  - Neen

- Is er in jullie relatie ooit al sprake geweest van ontrouw?
  - Ja, door mezelf
  - Ja, door mijn partner
  - Neen

Bijlage IV: a. Intrusive Behavior Scale

IB

(Vinkers, Finkenauer, & Hawk, 2011)

Gelieve voor onderstaande gedragingen nu aan te geven hoe vaak *jouw partner* deze vertoont.

1	2	3	4	5
Nooit	Zelden	Soms	Vaak	Heel vaak
1. Persoonlijke vragen stellen over jouw privé-zaken.				
2. Zich bemoeien met de manier waarop jij je tijd indeelt of dingen aanpakt.				
3. Jou ongevraagd advies geven over persoonlijke zaken.				
4. Meeluisteren met jouw telefoongesprekken.				
5. Lezen van jouw dagboek zonder je toestemming.				
6. Lezen van jouw e-mail zonder je toestemming.				
7. Lezen van jouw sms-jes zonder je toestemming.				
8. Jouw persoonlijke spullen doorzoeken, bv. jaszakken.				
9. Meekijken met jouw MSN/chat gesprekken.				
10. Proberen te achterhalen welke sites jij op internet hebt bezocht.				
11. Andere gedragingen om jou beter in de gaten te houden.				

Bijlage IV: b. Personal Wellbeing Index–Adults**PWI-A**
(Cummins, 2013)

De volgende vragen peilen naar hoe tevreden je je voelt, op een schaal van 0 tot 10. Nul betekent dat je je volledig ontevreden voelt over het bevraagde aspect en 10 betekent dat je je volledig tevreden voelt over het bevraagde aspect.

0 Volledig ontevreden											10 Volledig tevreden
1. Hoe tevreden ben je met je levensstandaard?											0
2. Hoe tevreden ben je met je gezondheid?											0
3. Hoe tevreden ben je met wat je presteert in het leven?											0
4. Hoe tevreden ben je met je persoonlijke relaties?											0
5. Hoe tevreden ben je met hoe veilig je je voelt?											0
6. Hoe tevreden ben je met het gevoel een deel van je gemeenschap te zijn?											0
7. Hoe tevreden ben je met je toekomstige (financiële) zekerheid?											0

Bijlage IV: c. General Health Questionnaire-12

GHQ-12

(Goldberg & Williams, 1988)

De volgende vragen gaan over hoe je je voelt en over eventuele klachten die je de afgelopen paar weken had. Je kan bij elke vraag aanduiden welk antwoord het meest op jou van toepassing is.

0	1	2	3
Helemaal niet	Niet meer dan gewoonlijk	Wat meer dan gewoonlijk	Veel meer dan gewoonlijk
1. Ben je de laatste tijd door zorgen veel slaap tekort gekomen?			
2. Heb je de laatste tijd het gevoel gehad dat je voortdurend onder druk stond?			
3. Heb je je de laatste tijd kunnen concentreren op jouw bezigheden?			
4. Heb je de laatste tijd het gevoel gehad zinvol bezig te zijn?			
5. Ben je de laatste tijd in staat geweest je problemen onder ogen te zien?			
6. Voel je je de laatste tijd in staat om beslissingen (over dingen) te nemen?			
7. Heb je de laatste tijd het gevoel gehad dat je jouw moeilijkheden niet de baas kon?			
8. Heb je je de laatste tijd alles bij elkaar redelijk gelukkig gevoeld?			
9. Heb je de laatste tijd plezier kunnen beleven aan jouw gewone, dagelijkse bezigheden?			
10. Heb je je de laatste tijd ongelukkig en neerslachtig gevoeld?			
11. Ben je de laatste tijd het vertrouwen in jezelf kwijtgeraakt?			
12. Heb je je de laatste tijd als een waardeloos iemand beschouwd?			

Bijlage IV: d. Investment Model Scale

IMS

(Rusbult, Martz, & Agnew, 1998)

Geleef aan te geven in welke mate je akkoord gaat met elk van de volgende uitspraken over je huidige partnerrelatie.

	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	Helemaal niet akkoord			Enigszins akkoord			Helemaal akkoord		
1. Ik voel me tevreden met onze relatie.									
2. Mijn relatie is veel beter dan de relaties van anderen.									
3. Mijn relatie is bijna ideaal.									
4. Onze relatie maakt me erg gelukkig.									
5. Onze relatie slaagt erin mijn behoeften aan intimiteit, kameraadschap e.d. te vervullen.									
6. Andere mensen met wie ik een relatie zou kunnen aangaan, zijn erg aantrekkelijk voor mij.									
7. Mijn alternatieven voor onze relatie zijn bijna ideaal (vb. uitgaan met anderen, tijd spenderen met vrienden of op mijn eentje,...).									
8. Als ik niet samen zou zijn met mijn partner, zou ik het wel redden – ik zou een andere aantrekkelijke persoon vinden om een relatie mee te starten.									
9. Mijn alternatieven zijn aantrekkelijk voor mij (vb. uitgaan met een ander, tijd spenderen met vrienden of op mijn eentje,...).									
10. Mijn behoeften aan intimiteit, kameraadschap, enz. zouden gemakkelijk vervuld kunnen worden in een andere relatie (vb. met een andere partner, vrienden, familie,...).									
11. Ik heb veel geïnvesteerd in onze relatie, dat ik zou verliezen als onze relatie zou eindigen.									

12. Veel aspecten van mijn leven zijn verbonden geraakt met mijn partner (vb. ontspanningsactiviteiten,...), en ik zou dit alles verliezen als we uit elkaar zouden gaan.									
13. Ik voel me erg betrokken in onze relatie – ik heb er al veel in geïnvesteerd.									
14. Mijn relaties met vrienden en familie zouden ingewikkeld zijn wanneer mijn partner en ik uit elkaar zouden gaan (vb. mijn partner is ook bevriend met mensen waar ik om geef).									
15. In vergelijking met andere mensen die ik ken, heb ik veel geïnvesteerd in mijn relatie met mijn partner.									

16. Ik wil dat onze relatie nog heel lang duurt.									
17. Ik ben heel erg geëngageerd om mijn relatie met mijn partner te behouden.									
18. Ik zou niet erg van streek zijn, als onze relatie in de nabije toekomst zou eindigen.									
19. Het is heel waarschijnlijk dat ik met iemand anders dan mijn partner een relatie zal hebben in het komende jaar.									
20. Ik voel me heel erg gehecht aan onze relatie – heel sterk verbonden met mijn partner.									
21. Ik wil dat onze relatie eeuwig blijft duren.									
22. Ik ben gericht op de langdurende toekomst van mijn relatie (vb. ik neem aan dat ik binnen een aantal jaar nog bij mijn partner zal zijn).									

Bijlage IV: e. Brief Cope

BRIEF COPE

(Carver, 1997)

We zijn geïnteresseerd in hoe mensen reageren op moeilijke of stressvolle gebeurtenissen in hun leven. Er zijn verschillende manieren waarop men kan proberen omgaan met stress. **In deze vragenlijst vragen we je om aan te geven wat *jij* over het algemeen doet en voelt wanneer *jij* stressvolle gebeurtenissen ervaart.** Vanzelfsprekend, brengen verschillende gebeurtenissen enigszins verschillende reacties teweeg, maar denk aan wat *jij* *gewoonlijk* doet wanneer je onder veel stress staat. Gelieve elk item los van de andere items te beoordelen. Antwoord niet op basis van wat de meeste mensen doen of wat lijkt te werken of niet. Geef enkel aan **in welke mate *jij* onderstaande dingen al dan niet doet.** Er zijn geen juiste of foute antwoorden.

	1	2	3	4
	Gewoonlijk doe ik dit helemaal niet	Gewoonlijk doe ik dit een klein beetje	Gewoonlijk doe ik dit regelmatig	Gewoonlijk doe ik dit zeer vaak
1. Mij op werk of andere activiteiten richten om mijn gedachten te verzetten.				
2. Al mijn krachten gebruiken om iets te doen aan de situatie waarin ik me bevind.				
3. Tegen mezelf zeggen "dit is niet echt".				
4. Alcohol of andere drugs gebruiken om me beter te voelen.				
5. Emotionele steun van anderen zoeken.				
6. Opgeven om te proberen ermee om te gaan.				
7. Actie ondernemen om te proberen de situatie te verbeteren.				
8. Weigeren te geloven dat het gebeurd is.				
9. Dingen zeggen om mijn onaangename gevoelens te uiten.				
10. Hulp en advies van andere mensen zoeken.				
11. Alcohol of andere drugs gebruiken om me door de situatie heen te helpen.				
12. Proberen om de situatie op een andere manier te zien, om het positiever te laten lijken.				
13. Mezelf bekritisieren.				
14. Proberen een strategie te bedenken over wat ik moet doen.				
15. Troost en begrip van iemand zoeken.				
16. De poging om met de situatie om te gaan, opgeven.				

17. Op zoek gaan naar iets goed in wat er gebeurt.				
18. Grapjes maken over de situatie.				
19. Iets doen om er minder aan te denken, zoals naar de film gaan, TV kijken, lezen, dagdromen, slapen of shoppen.				
20. De realiteit van het gebeurde aanvaarden.				
21. Mijn negatieve gevoelens uiten.				
22. Troost proberen vinden in mijn religie of geloofsovertuiging.				
23. Advies of hulp van anderen proberen krijgen over wat ik moet doen.				
24. Met de situatie leren leven.				
25. Hard nadenken over welke stappen er genomen moeten worden.				
26. Mezelf de schuld geven van dingen die gebeurd zijn.				
27. Bidden of mediteren.				
28. Spotten met de situatie.				